

Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych 2023

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa, czerwiec 2024

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowanie:

Grażyna Mrugała
Karolina Kowalska
Adrian Kilichowski

Akceptowała:

Hanna Zalewska
Dyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarnych

SPIS TREŚCI

➤ WPROWADZENIE	6
➤ CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH	7
Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2015-2023	7
Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2023 ..	11
1. Charakterystyka według płci	11
2. Charakterystyka według wieku	13
3. Charakterystyka według płci i wieku	17
4. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń.....	18
5. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika.....	21
6. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika	25
➤ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE CUDZOZIEMCÓW WYPŁACANE PRZEZ ZUS.....	29
Emerytury i renty wypłacone cudzoziemcom w grudniu 2023 roku.....	29
Zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023	31
➤ PRZYPIS SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE CUDZOZIEMCÓW W LATACH 2016-2023.....	35
➤ STANY KONT I SUBKONT CUDZOZIEMCÓW NA KONIEC 2022 I 2023 ROKU	36
➤ SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POLSKI A UBEZPIECZENI CUDZOZIEMCY.....	39
➤ SYMULACJE WPŁYWÓW SKŁADKOWYCH NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I WYDATKÓW NA EMERYTURY DLA CUDZOZIEMCÓW	43
➤ PODSUMOWANIE	46

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 2. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 3. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 4. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 5. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2023 r.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2023 r.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 8. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku .....</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 9. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku.....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 10. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku .....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 11. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 31.12.2023 r.....</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 12. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku.....</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku.....</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 31.12.2023 r.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 15. Liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2023.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 16. Kwota wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023 w mln zł.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 17. Miesięczny przypis składek i przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe .....</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 18. Współczynnik obciążenia demograficznego dla populacji Polski – proporcja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym – stan na koniec roku .....</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 19. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zatrzymanie współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie z 2023 r. ....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 20. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zmniejszenie tempa wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę .....</i>	<i>42</i>

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	10
Rysunek 2. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku	10
Rysunek 3. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....	12
Rysunek 4. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku.....	12
Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci	13
Rysunek 6. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku	16
Rysunek 7. Piramidy wieku ubezpieczonych ogółem i cudzoziemców – udziały ubezpieczonych w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych w danym wieku dla danej płci.....	18
Rysunek 8. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku	20
Rysunek 9. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku.....	20
Rysunek 10. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń.....	21
Rysunek 11. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika	24
Rysunek 12. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika	24
Rysunek 13. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika	28
Rysunek 14. Porównanie struktury liczby świadczeń emerytalnych i rentowych ogółem wypłacanych przez ZUS oraz cudzoziemców według rodzaju świadczenia w grudniu 2023 r.	31
Rysunek 15. Zmiany w liczbie cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2023	33
Rysunek 16. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023	33
Rysunek 17. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom według kraju obywatelstwa.....	34
Rysunek 18. Porównanie struktury środków zapisanych na kontach i subkontach ogółu ubezpieczonych w ZUS i cudzoziemców na koniec 2023 roku.....	38
Rysunek 19. Porównanie struktury według kwot środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców i ubezpieczonych w ZUS ogółem	38
Rysunek 20. Symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procencie PKB.....	45
Rysunek 21. Symulacje wydatków na emerytury według nowych zasad z FUS dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procencie PKB.....	46

➤ WPROWADZENIE

Zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych wszystkie osoby, które są m.in. pracownikami, zleceniobiorcami, prowadzącymi pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Ubezpieczeniom tym (poza szczególnymi przypadkami) podlegają również cudzoziemcy, którzy wykonują pracę w Polsce.

W Polsce pracuje coraz więcej cudzoziemców. Rośnie również liczba cudzoziemców, którzy podlegają ubezpieczeniom społecznym. O ile w latach 2009-2014 liczba cudzoziemców, którzy podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wzrosła o 59,3 tys., to w okresie od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. już o 1 003,4 tys. (ponad dziewięciokrotnie).

Opracowanie zawiera analizę danych o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom społecznym w różnych przekrojach. Przedstawione dane dotyczą cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Analizy obejmują zmiany liczby cudzoziemców oraz cechy społeczno-demograficzne cudzoziemców m.in.: obywatelstwo, płeć, wiek, miejsce siedziby płatnika składek, tytuł ubezpieczenia. Zaprezentowane zostały dane o świadczeniach wypłacanych przez ZUS cudzoziemcom, a także dane o stanach kont ubezpieczonych cudzoziemców.

Opracowanie to stanowi aktualizację informacji o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom społecznym w ZUS o dane za 2023 rok. Zawiera również analizę istotnych zmian w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych, jakie nastąpiły pomiędzy grudniem 2022 a grudniem 2023 roku.

Dodatkowo opracowanie prezentuje wyniki analizy wpływu prognozowanej liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym na poprawę sytuacji demograficznej w Polsce oraz symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wypłacane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób z obywatelstwem innym niż polskie w latach 2024-2070.

Uwagi!

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Mimo opuszczenia 31 stycznia 2020 roku przez Wielką Brytanię struktur Unii Europejskiej (UE), w liczbie cudzoziemców z obywatelstwem krajów UE na koniec 2020 roku uwzględniono obywateli brytyjskich, ze względu na trwający okres przejściowy.

➤ CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH

Według przepisów o zabezpieczeniu społecznym (poza szczególnymi sytuacjami) ubezpieczeni, którzy wykonują pracę w Polsce, podlegają ustawodawstwu polskiemu. W związku z tym takie osoby obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom społecznym zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych¹.

Obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi są objęci m.in.:

- pracownicy, z wyłączeniem prokuratorów,
- członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- zleceniobiorcy,
- osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą,
- duchowni,
- posłowie i senatorowie pobierający uposażenie,
- osoby, które pobierają zasiłek dla bezrobotnych,
- osoby, które są na urloпах wychowawczych lub pobierają zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- członkowie rad nadzorczych.

Osoby, które nie spełniają warunków do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, mają prawo przystąpić do tych ubezpieczeń dobrowolnie.

Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2015-2023

Z danych Centralnego Rejestru Ubezpieczonych liczba osób fizycznych², które podlegały ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz posiadają obywatelstwo inne niż polskie wzrosła z 184,2 tys. w grudniu 2015 roku do 1 127,7 tys. w grudniu 2023 roku (Tabela 1). Oznacza to ponad 6-krotny wzrost liczby cudzoziemców, przy czym liczba cudzoziemców z krajów UE wzrosła w tym okresie o 35%, natomiast cudzoziemców spoza UE aż 7-krotnie. W porównaniu do grudnia 2022 r. liczba ubezpieczonych cudzoziemców wzrosła o blisko 64,5 tys. osób (wzrost o 6,1%).

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. liczba cudzoziemców z krajów UE wyniosła 39,6 tys. osób (w liczbie tej nie uwzględniono obywateli brytyjskich), natomiast liczba cudzoziemców z krajów spoza UE – 1 088,1 tys., w tym 759,4 tys. osób z obywatelstwem ukraińskim. Pozostałymi obywatelstwami o największej liczebności są również obywatelstwa krajów spoza UE, tj. białoruskie (129,4 tys.), gruzińskie (26,2 tys.), indyjskie (20,5 tys.) i mołdawskie (14,8 tys.).

W badanym okresie liczba cudzoziemców zgłoszonych w ZUS do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oraz ich udział w ogólnej liczbie ubezpieczonych w ZUS rośnie. Od 2015 roku obserwowany jest większy wzrost liczebności cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS. Najwyższy

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.

² Osoba fizyczna - ubezpieczony występujący tylko raz - bez względu na liczbę kodów tytułów, z jakimi jest ubezpieczony

wzrost zanotowano w ostatnich latach, tj. między rokiem 2021 a 2020 – o 149,9 tys. oraz pomiędzy rokiem 2022 a 2021 – o 188,2 tys. Znaczny wzrost nastąpił również między rokiem 2017 a 2016 - o 147,1 tys. W pozostałych latach wzrost ten był niższy: między 2018 i 2017 rokiem – o 129,5 tys., między 2019 i 2018 rokiem – o 81,8 tys., między 2020 i 2019 rokiem – o 73,7 tys.

Pomiędzy grudniem 2022 roku a grudniem 2023 roku największy bezwzględny wzrost liczby ubezpieczonych odnotowano wśród obywateli Białorusi (wzrost o 21,3 tys. osób). W poprzednich latach największe bezwzględne wzrosty obserwowaliśmy wśród obywateli Ukrainy.

W latach 2008-2014 cudzoziemcy stanowili niecały 1% ogółu ubezpieczonych w ZUS. Na koniec 2015 roku udział cudzoziemców w ogólnej liczbie ubezpieczonych w ZUS wyniósł 1,2%, natomiast według stanu na 31 grudnia 2023 r. udział cudzoziemców wyniósł już 6,9%.

Największa dynamika wzrostu liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych obserwowana jest dla obywateli krajów spoza UE, w szczególności:

- **dla obywateli Turkmenistanu** – w 2023 roku odnotowano ponad 62-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 45 osób w grudniu 2015 roku do 2,8 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Gruzji** – w 2023 roku odnotowano blisko 52-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 0,5 tys. osób w grudniu 2015 roku do 26,2 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Indonezji** – w 2023 roku odnotowano ponad 50-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 124 osób w grudniu 2015 roku do 6,2 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Kolumbii** – w 2023 roku odnotowano 48-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 108 osób w grudniu 2015 roku do 5,2 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Filipin** – w 2023 roku odnotowano ponad 41-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 237 osób w grudniu 2015 roku do 9,7 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Zimbabwe** – w 2023 roku odnotowano przeszło 34-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 70 osób w grudniu 2015 roku do 2,4 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Kirgistanu** – w 2023 roku odnotowano prawie 23-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 88 osób w grudniu 2015 roku do 2,0 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Azerbejdżanu** – w 2023 roku odnotowano 21-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 210 osób w grudniu 2015 roku do 4,4 tys. w grudniu 2023 roku),
- **dla obywateli Bangladeszu** – w 2023 roku odnotowano ponad 16-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 298 osób w grudniu 2015 roku do 4,8 tys. w grudniu 2022 roku),

- **dla obywateli Nepalu** – w 2023 roku odnotowano blisko 16-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 418 osób w grudniu 2015 roku do 6,6 tys. w grudniu 2023 roku).

Dla obywateli Ukrainy, którzy stanowią najliczniejszą grupę ubezpieczonych cudzoziemców, w 2023 roku odnotowano ponad 7,5-krotny wzrost liczby osób zgłoszonych do ubezpieczeń w stosunku do 2015 roku (z 101,2 tys. osób w grudniu 2015 roku do 759,4 tys. w grudniu 2023 roku). Cały czas rośnie też liczba ubezpieczonych obywateli Białorusi – ich liczba wzrosła ponad 14,5-krotnie - z 8,9 tys. osób w grudniu 2015 roku do 129,4 tys. w grudniu 2023 roku. Natomiast po ciągłym wzroście obserwowanym od 2015 r., liczba obywateli Rosji zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, między grudniem 2021 a grudniem 2023 roku spadła o 1,5 tys. (spadek o prawie 11%).

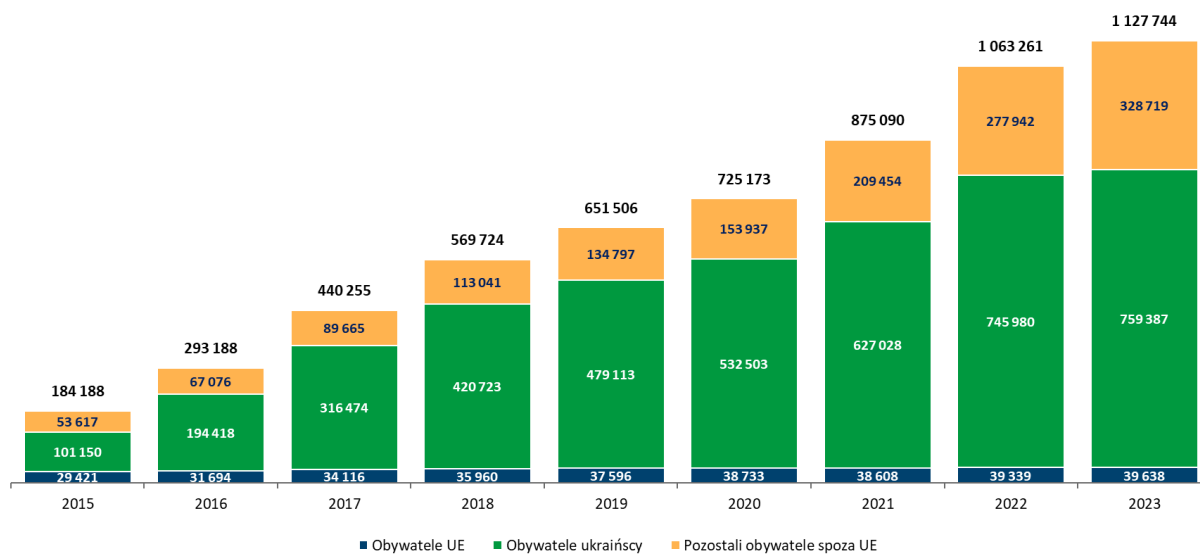
W badanym okresie struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa ulegała dynamicznym zmianom (Tabela 2). Udział cudzoziemców z krajów UE systematycznie spada (z 16,0% w grudniu 2015 roku do 3,5% w grudniu 2023 roku), natomiast udział cudzoziemców z krajów spoza UE systematycznie rośnie (z 84,0% w grudniu 2015 roku do 96,5% w grudniu 2023 roku). Największe zmiany dotyczą przede wszystkim udziału obywateli z Ukrainy. Początkowo udział ten dynamicznie rósł - z 54,9% w grudniu 2015 roku do 73,8% w grudniu 2018 roku. Od grudnia 2019 roku notujemy natomiast spadek udziału obywateli z Ukrainy w ogóle ubezpieczonych cudzoziemców (do poziomu 67,3% w grudniu 2023 roku).

Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych									
Obywatelstwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	725 173	875 090	1 063 261	1 127 744
Obywatelstwo krajów UE *	29 421	31 694	34 116	35 960	37 596	38 733	38 608	39 339	39 638
Obywatelstwo krajów spoza UE	154 767	261 494	406 139	533 764	613 910	686 440	836 482	1 023 922	1 088 106
w tym:									
UKRAIŃSKIE	101 150	194 418	316 474	420 723	479 113	532 503	627 028	745 980	759 387
BIAŁORUSKIE	8 903	14 351	24 013	34 143	42 797	50 606	71 215	108 111	129 375
GRUZIŃSKIE	505	624	2 725	6 931	10 611	12 971	23 373	27 385	26 219
INDYJSKIE	1 941	2 755	4 121	5 931	7 187	8 268	10 735	15 961	20 549
MOŁDAWSKIE	2 628	5 024	6 510	7 656	8 901	10 762	12 918	14 685	14 796

*do 2020 r. w liczbie cudzoziemców z obywatelstwem krajów UE uwzględniona jest liczba obywateli brytyjskich

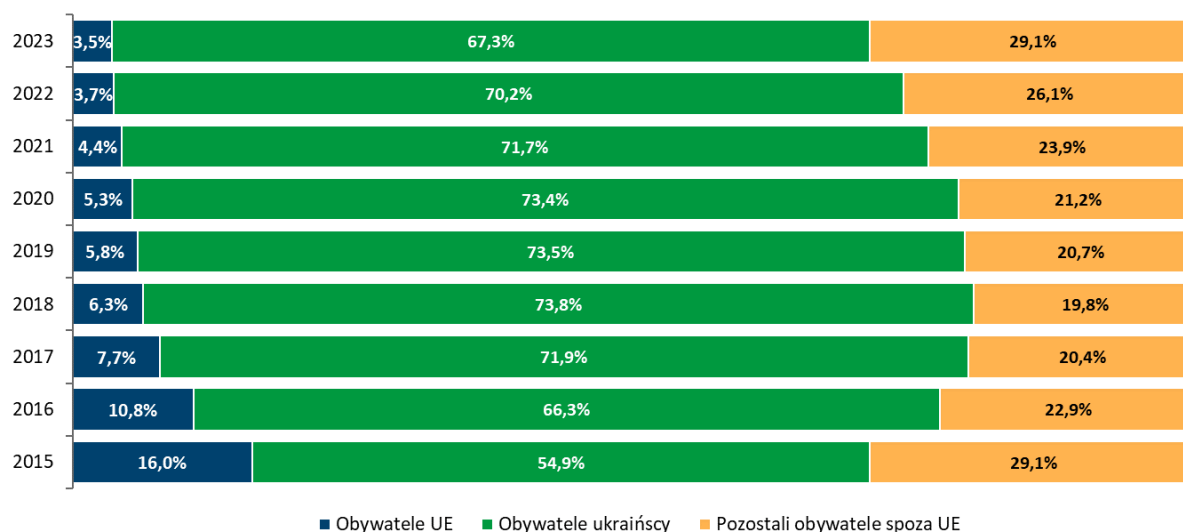
Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Tabela 2. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Obywatelstwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obywatelstwo krajów UE	16,0	10,8	7,7	6,3	5,8	5,3	4,4	3,7	3,5
Obywatelstwo krajów spoza UE	84,0	89,2	92,3	93,7	94,2	94,7	95,6	96,3	96,5
w tym:									
UKRAIŃSKIE	54,9	66,3	71,9	73,8	73,5	73,4	71,7	70,2	67,3
BIAŁORUSKIE	4,8	4,9	5,5	6,0	6,6	7,0	8,1	10,2	11,5
GRUZIŃSKIE	0,3	0,2	0,6	1,2	1,6	1,8	2,7	2,6	2,3
INDYJSKIE	1,1	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,5	1,8
MOŁDAWSKIE	1,4	1,7	1,5	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3

Rysunek 2. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec roku

Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2023

W tej części opracowania zaprezentowano zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015-2023 według stanu na koniec roku. Cudzoziemcy zostali scharakteryzowani według płci i wieku, wybranych tytułów ubezpieczeń oraz województwa siedziby płatnika i sekcji PKD płatnika.

Charakterystyka cudzoziemców zaprezentowana została dla populacji cudzoziemców ogółem oraz w podziale na obywatelstwo krajów UE i spoza UE (w tym dla pięciu obywatelstw o największej liczebności w grudniu 2023 roku, tj. ukraińskiego, białoruskiego, gruzińskiego, indyjskiego i mołdawskiego).

1. Charakterystyka według płci

W badanym okresie wśród cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dominowali mężczyźni. Struktura populacji cudzoziemców według płci nie zmieniała się do 2021 roku znacząco – odsetek mężczyzn w tym okresie utrzymywał się na zbliżonym poziomie około 66% (Rysunek 4). W grudniu 2022 roku udział mężczyzn wśród cudzoziemców spadł poniżej 60% i utrzymał się na tym poziomie w grudniu 2023 roku (59,6%). Jest to wynik napływu do naszego kraju w 2022 roku dużej liczby uchodźców z Ukrainy, których znaczną część stanowią kobiety. W wybranych grupach obywatelstw spoza UE (poza indyjskim) odsetek mężczyzn w 2023 roku jest niższy niż w 2022. W 2023 roku w stosunku do 2015 roku spadł udział mężczyzn zarówno w grupie obywatelstw z krajów UE jak i spoza UE (Rysunek 5).

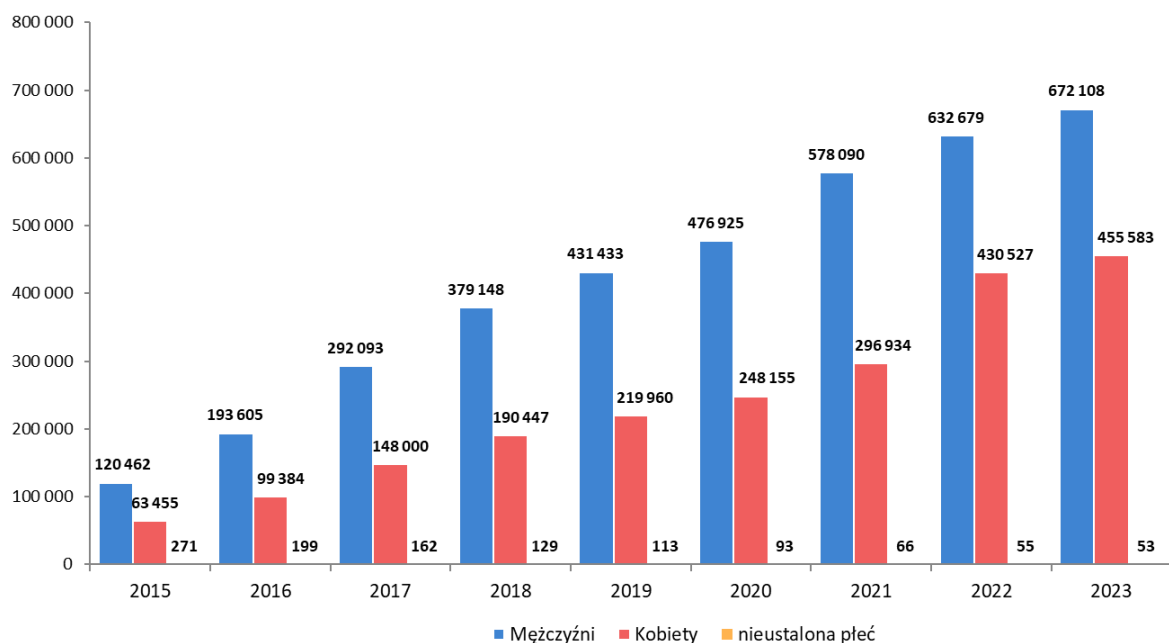
Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można różnice w strukturze według płci (Rysunek 5). Odsetek mężczyzn – obywateli krajów UE jest wyższy niż odsetek mężczyzn – obywateli krajów spoza UE (na koniec grudnia 2023 r. odpowiednio 74,2% i 59,1%). W grudniu 2023 roku spośród wybranych pięciu obywatelstw najniższy odsetek mężczyzn odnotowano wśród obywateli Ukrainy a najwyższy wśród obywateli Indii (odpowiednio 52,2% i 87,5%).

W grudniu 2023 roku w porównaniu do grudnia 2022 roku największy bezwzględny wzrost liczby mężczyzn zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych odnotowano dla obywateli Białorusi (o 14,6 tys. osób), natomiast wzrost liczby kobiet - dla obywateli Ukrainy (o 13,1 tys. osób).

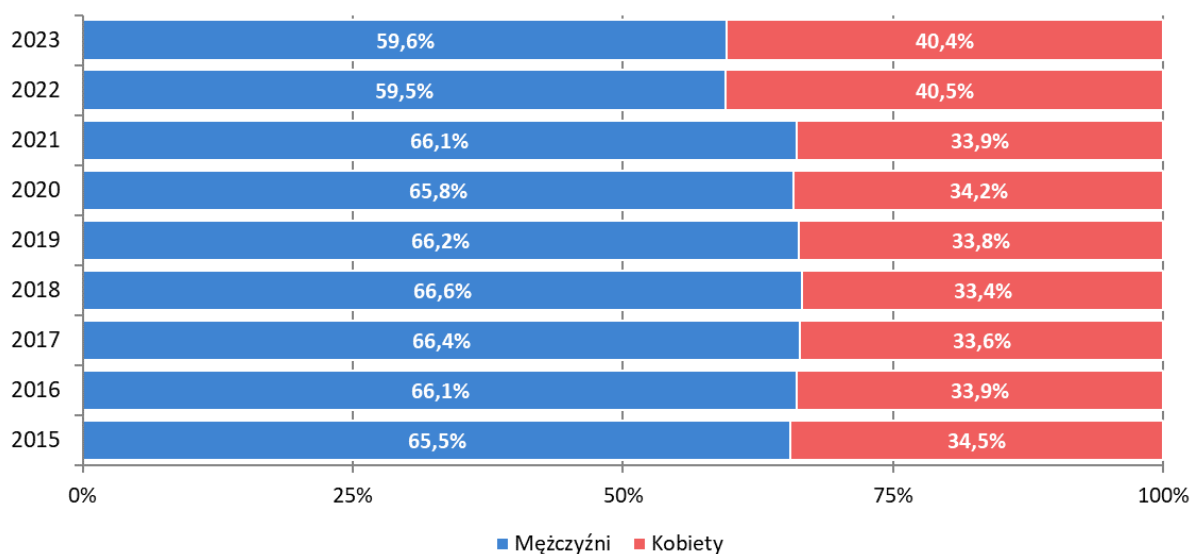
Tabela 3. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych									
Płeć	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	725 173	875 090	1 063 261	1 127 744
Mężczyźni	120 462	193 605	292 093	379 148	431 433	476 925	578 090	632 679	672 108
Kobiety	63 455	99 384	148 000	190 447	219 960	248 155	296 934	430 527	455 583
nieustalona płeć	271	199	162	129	113	93	66	55	53

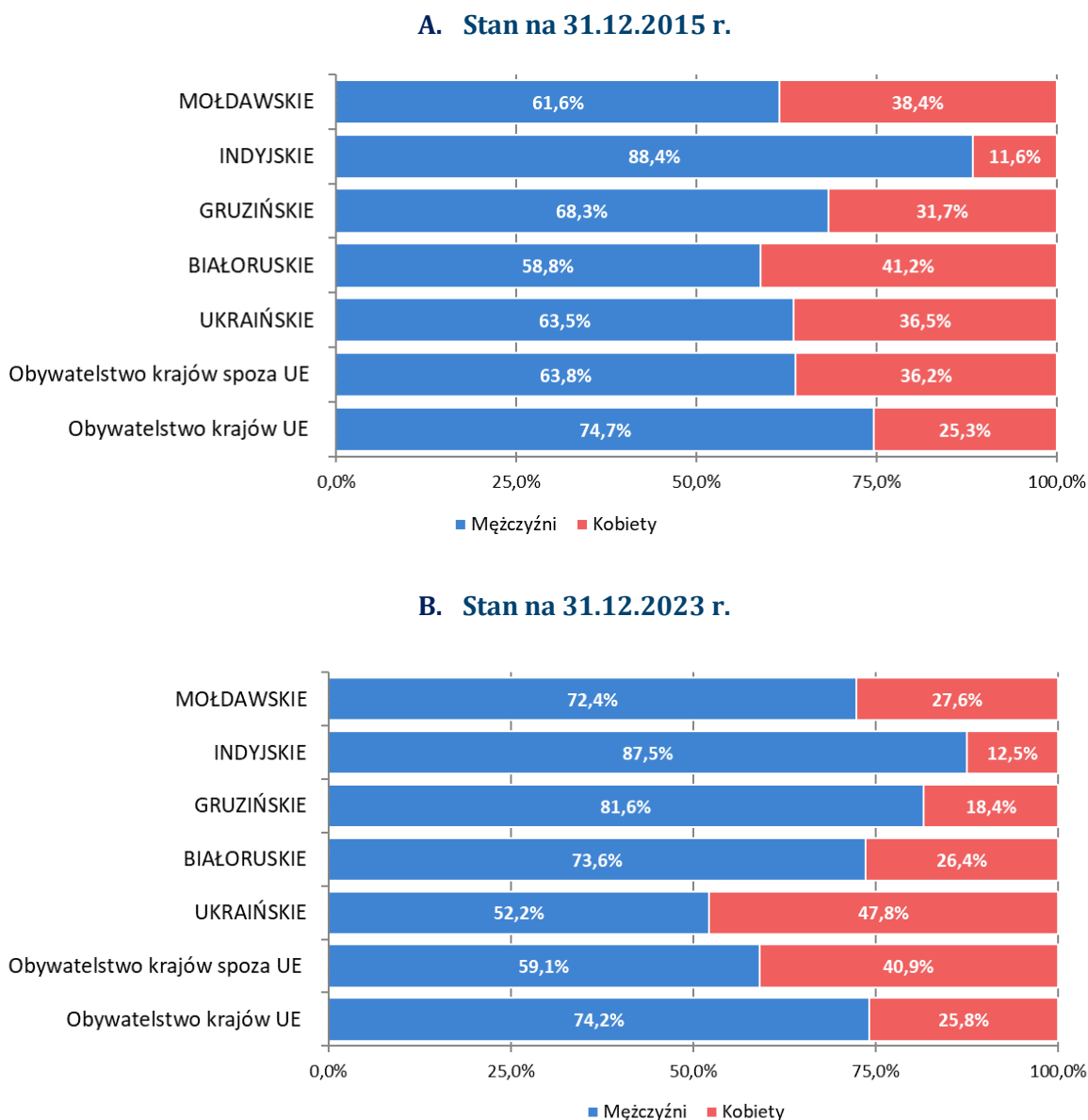
Rysunek 3. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

Rysunek 4. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec roku

Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci

2. Charakterystyka według wieku

W latach 2015-2023 struktura ubezpieczonych cudzoziemców według wieku nie uległa znaczącym zmianom (Tabela 5). W okresie tym w populacji cudzoziemców dominowały osoby w wieku 20-49 lat, a ich odsetek na przestrzeni ostatnich siedmiu lat wahał się od 83,5% w 2015 roku do 85,7% w 2017 roku. W grudniu 2023 roku odsetek ten wyniósł 82,9%. Największy wzrost udziału odnotowano dla cudzoziemców w wieku 20-24 lata w okresie od 2015 do 2017 roku – z 10,4% w grudniu 2015 roku do 13,0% w grudniu 2017 roku (wzrost o 2,6 pp.). Po tym okresie obserwowaliśmy stopniowy spadek udziału tej grupy ubezpieczonych cudzoziemców (do 9,9% w grudniu 2021 roku). W 2022 roku znów wzrósł nieznacznie odsetek osób w wieku 20-24 lata – do poziomu 10,3%, po czym w 2023 roku ponownie spadł do poziomu 8,9%. Podobną tendencję obserwujemy w grupie osób w wieku 19 lat i mniej. W latach 2015 -2017 udział tej grupy rósł – z 1,2% do 1,7%, następnie spadał w latach 2018-2021 do poziomu 1,3%, w 2022 roku wzrósł

do poziomu 3,0%, a w 2023 roku nieznacznie spadł do poziomu 2,9%. Dla cudzoziemców w wieku 50 lat i więcej odnotowano spadek ich udziału z 15,4% w 2015 roku do 12,6% w grudniu 2017 roku, a następnie wzrost do 15,0% w grudniu 2021 roku. W 2022 roku ponownie udział osób w tej grupie wiekowej zmalał - do poziomu 13,5%. Natomiast w 2023 roku znów obserwujemy wzrost udziału tej grupy do 14,1%.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w strukturach wiekowych wybranych grup obywatelstw można zauważyć różnice (Tabela 7 i Rysunek 6). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby w wieku poniżej 25 lat stanowią prawie dwukrotnie niższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 6,6% i 12,1%), natomiast odsetek obywateli krajów UE w wieku powyżej 49 lat jest wyższy niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 22,6% i 13,8%).

W strukturach wiekowych wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2023 roku również można zaobserwować różnice. Przykładowo struktura wiekowa obywateli Indii charakteryzuje się najwyższym odsetkiem osób w wieku 25-49 lat (87,5%) oraz najniższym odsetkiem osób w wieku powyżej 49 lat (2,8%). Najwyższy odsetek osób w wieku poniżej 25 lat jest wśród obywateli Mołdawii (15,6%).

W związku z napływem w 2022 roku znacznej liczby obywateli Ukrainy w wieku poniżej 25 lat, odsetek osób ubezpieczonych w tym przedziale wiekowym wśród obywateli Ukrainy wzrósł z 12,3% w grudniu 2021 roku do 14,1% w grudniu 2022 roku. Natomiast w grudniu 2023 roku udział ten spadł ponownie do poziomu 12,3%.

Tabela 4. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	725 173	875 090	1 063 261	1 127 744
19 lat i mniej ²⁾	2 119	4 296	7 371	8 948	9 400	9 174	11 367	31 574	33 145
20-24	19 138	35 643	57 264	70 953	74 686	77 572	87 012	109 750	100 875
25-29	32 513	52 885	79 048	99 871	110 810	120 163	143 868	171 319	180 728
30-34	30 684	49 598	74 186	95 701	107 970	118 839	142 243	174 730	185 338
35-39	26 675	41 528	62 169	83 052	97 238	110 361	135 823	170 766	186 444
40-44	24 890	38 720	57 581	74 640	87 271	98 896	120 114	144 736	156 509
45-49	19 894	31 123	46 956	62 932	74 867	85 252	103 355	117 186	125 266
50-54	13 805	20 486	29 710	40 013	48 514	57 485	71 887	78 062	86 047
55-59	8 545	11 658	17 065	22 497	27 343	31 377	39 105	41 950	46 030
60-64	3 784	4 767	6 020	7 868	9 776	11 887	15 125	17 597	20 784
65 lat i więcej ²⁾	2 141	2 484	2 885	3 249	3 631	4 167	5 191	5 591	6 578

Tabela 5. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej ²⁾	1,2	1,5	1,7	1,6	1,4	1,3	1,3	3,0	2,9
20-24	10,4	12,2	13,0	12,5	11,5	10,7	9,9	10,3	8,9
25-29	17,7	18,0	18,0	17,5	17,0	16,6	16,4	16,1	16,0
30-34	16,7	16,9	16,9	16,8	16,6	16,4	16,3	16,4	16,4
35-39	14,5	14,2	14,1	14,6	14,9	15,2	15,5	16,1	16,5
40-44	13,5	13,2	13,1	13,1	13,4	13,6	13,7	13,6	13,9
45-49	10,8	10,6	10,7	11,0	11,5	11,8	11,8	11,0	11,1
50-54	7,5	7,0	6,7	7,0	7,4	7,9	8,2	7,3	7,6
55-59	4,6	4,0	3,9	3,9	4,2	4,3	4,5	3,9	4,1
60-64	2,1	1,6	1,4	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8
65 lat i więcej ²⁾	1,2	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6

Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2023 r.

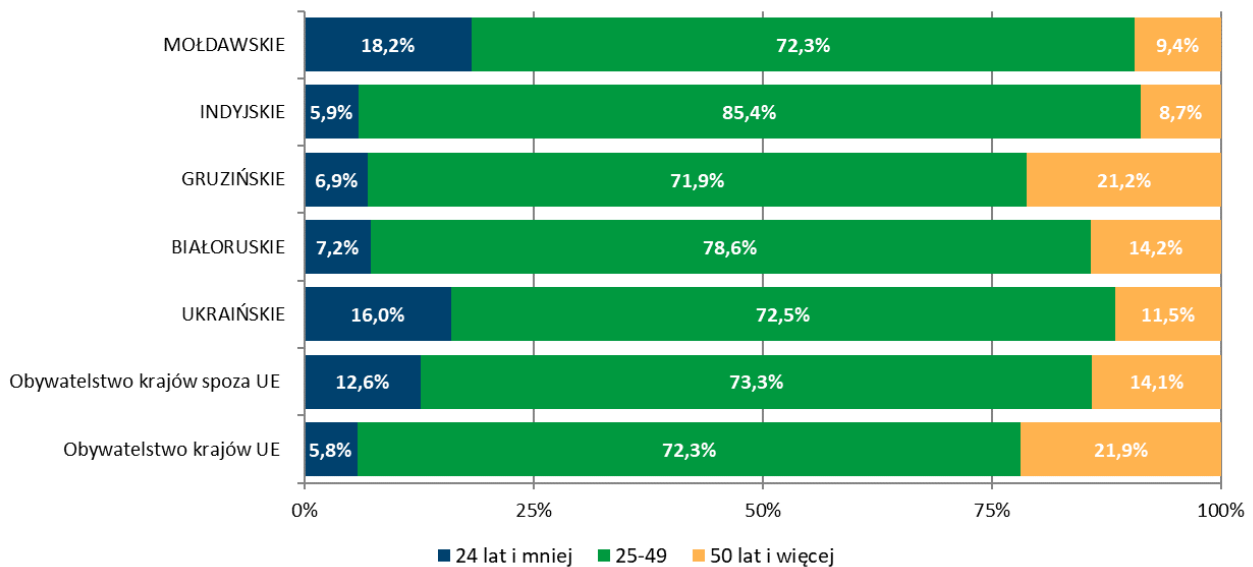
Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	INDYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	39 638	1 088 106	759 387	129 375	26 219	20 549	14 796
19 lat i mniej	392	32 753	28 423	1 366	728	99	488
20-24	2 223	98 652	65 140	13 680	2 362	1 890	1 818
25-29	5 243	175 485	115 243	23 088	3 600	5 471	2 277
30-34	6 700	178 638	116 411	25 362	3 965	5 392	2 173
35-39	6 326	180 118	123 061	23 944	3 882	3 925	2 366
40-44	5 423	151 086	107 344	17 294	3 788	2 226	2 070
45-49	4 384	120 882	90 063	12 155	3 326	963	1 787
50-54	3 645	82 402	62 459	7 462	2 430	380	1 139
55-59	2 547	43 483	32 815	3 462	1 527	133	499
60-64	1 654	19 130	14 678	1 246	521	50	138
65 lat i więcej	1 101	5 477	3 750	316	90	20	41

Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 31.12.2023 r.

Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	INDYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej	1,0	3,0	3,7	1,1	2,8	0,5	3,3
20-24	5,6	9,1	8,6	10,6	9,0	9,2	12,3
25-29	13,2	16,1	15,2	17,8	13,7	26,6	15,4
30-34	16,9	16,4	15,3	19,6	15,1	26,2	14,7
35-39	16,0	16,6	16,2	18,5	14,8	19,1	16,0
40-44	13,7	13,9	14,1	13,4	14,4	10,8	14,0
45-49	11,1	11,1	11,9	9,4	12,7	4,7	12,1
50-54	9,2	7,6	8,2	5,8	9,3	1,8	7,7
55-59	6,4	4,0	4,3	2,7	5,8	0,6	3,4
60-64	4,2	1,8	1,9	1,0	2,0	0,2	0,9
65 lat i więcej	2,8	0,5	0,5	0,2	0,3	0,1	0,3

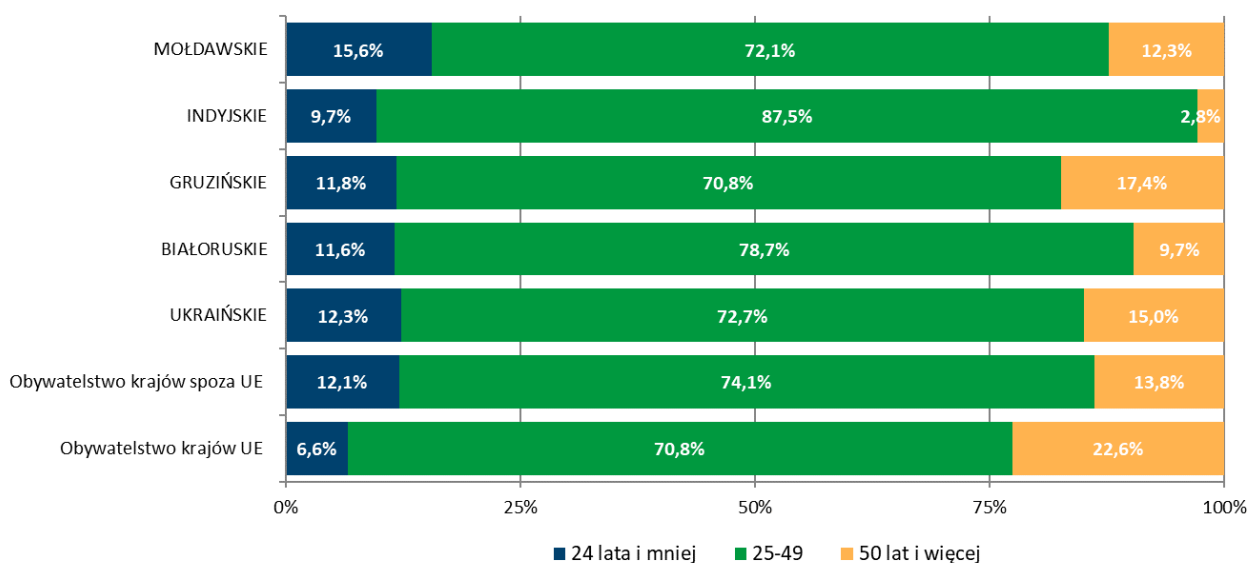
Rysunek 6. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku

A. Stan na 31.12.2015 r.

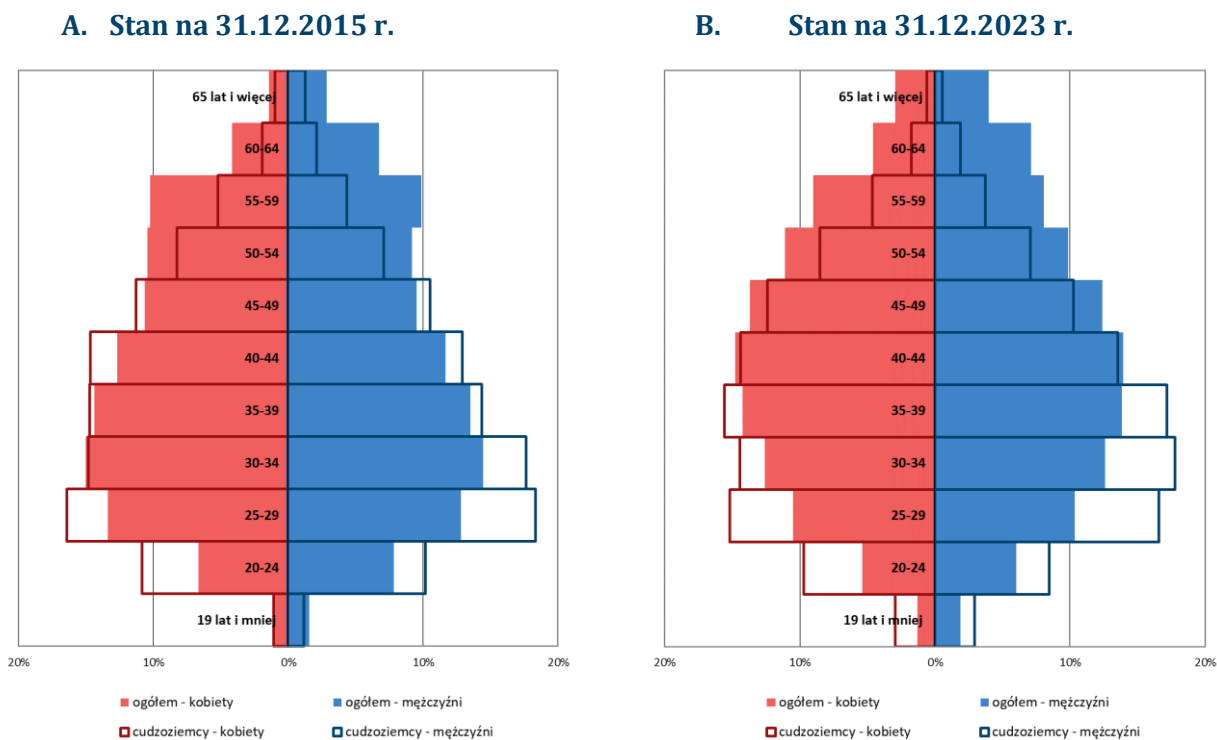
B. Stan na 31.12.2023 r.

3. Charakterystyka według płci i wieku

Piramida wieku ubezpieczonych w ZUS ogółem i ubezpieczonych cudzoziemców ([Rysunek 7](#)) dobrze obrazuje strukturę cudzoziemców według płci i wieku na tle analogicznej struktury ogółu ubezpieczonych w ZUS w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych. Udziały ubezpieczonych cudzoziemców w wieku poniżej 40 lat dla mężczyzn oraz dla kobiet są wyższe niż udziały ogółu ubezpieczonych (w grudniu 2023 roku odpowiednio 63,0% i 44,7% dla mężczyzn oraz 57,8% i 43,9% dla kobiet), natomiast udziały ubezpieczonych cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat są znacznie niższe niż udziały ogółu ubezpieczonych w ZUS (w grudniu 2023 roku odpowiednio 13,2% i 29,0% dla mężczyzn oraz 15,5% oraz 27,6% dla kobiet).

Rysunek 7. Piramidy wieku ubezpieczonych ogółem i cudzoziemców – udziały ubezpieczonych w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych w danym wieku dla danej płci

4. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń

Analizie poddano cztery wybrane grupy cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wyodrębnione na podstawie kodu tytułu ubezpieczenia, tj.:

- pracownicy (kod 01xx),
- osoby prowadzące pozarolniczą działalność (kod 05xx),
- osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (kod 04xx),
- bezrobotni (kod 09xx).

W latach 2015-2023 największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowili pracownicy (w grudniu 2023 roku – 58,8%) (Tabela 8 i Rysunek 9). Drugą pod względem liczności grupą były osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (w grudniu 2023 roku – 36,3%). Osoby prowadzące pozarolniczą działalność stanowiły niewielki odsetek w badanej grupie cudzoziemców (w grudniu 2023 roku – 4,6%). Natomiast udział cudzoziemców zgłoszonych jako osoby bezrobotne przez cały badany okres wynosił poniżej 1%.

W badanym okresie zaobserwować można zmiany w strukturze cudzoziemców według wybranych tytułów ubezpieczeń (Rysunek 9). Do 2018 roku wzrastał udział cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (z 30,3% w 2015 roku do 39,3% w grudniu 2018 roku). W 2019 r. udział ten spadł do 36,9%. W latach 2020-2022 udział ten utrzymywał się na zbliżonym poziomie około 38,0%. W 2023 roku znów spadł do poziomu 36,3%. Odsetek cudzoziemców wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę spadł z 60,9% w 2015 roku do 56,8% w grudniu 2017 roku,

następnie wzrósł do 59,9% w grudniu 2019 roku. Po niewielkim spadku od 2020 roku utrzymuje się na stałym poziomie zbliżonym do 59%. W grudniu 2023 roku możemy zaobserwować wyraźny wzrost liczby osób prowadzących pozarolniczą działalność w porównaniu do grudnia 2022 roku (z 29,7 tys. do 52,2 tys. osób)

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw występują znaczne różnice w strukturze według wybranych tytułów ubezpieczeń ([Rysunek 10](#)). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę stanowią wyższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (w grudniu 2023 roku odpowiednio 67,0% i 58,5%). Cudzoziemcy z krajów UE znacznie częściej niż cudzoziemcy spoza UE prowadzą pozarolniczą działalność (w grudniu 2023 roku odpowiednio 16,8% i 4,2%). Obywatele krajów spoza UE znacznie częściej niż obywatele krajów UE wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (w grudniu 2023 roku odpowiednio 37,0% i 15,9%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2023 roku również można zaobserwować różnice. Przykładowo struktura obywateli Białorusi jest zbliżona do struktury obywateli krajów z UE. W odróżnieniu od obywateli pozostałych wybranych narodowości charakteryzują się wyższym odsetkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę (67,3%) oraz niższym odsetkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (24,8%).

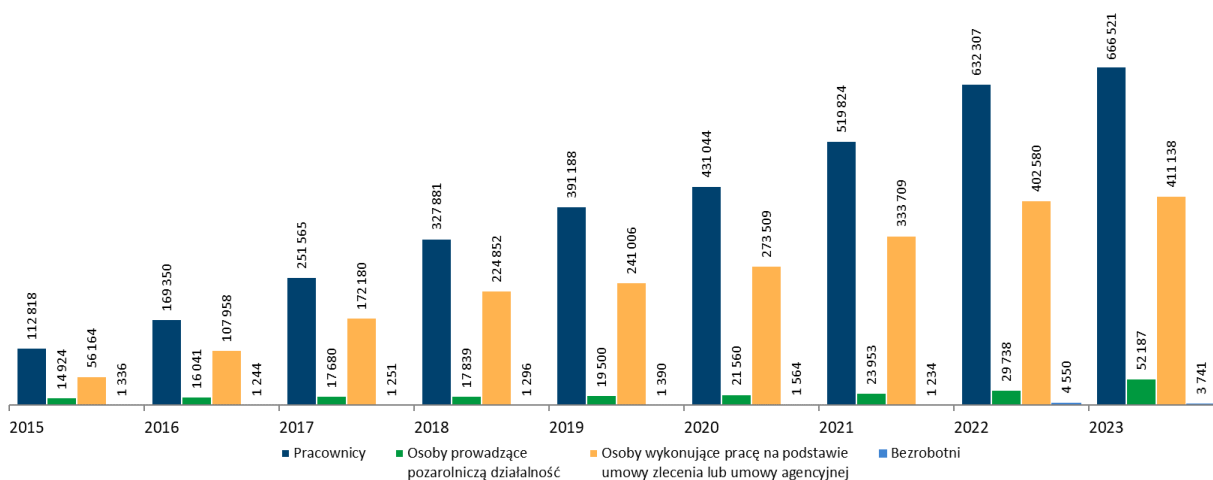
Na przestrzeni ostatnich kilku lat największe zmiany nastąpiły w strukturze obywateli Mołdawii i Gruzji. Wśród obywateli Mołdawii udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę zmniejszył się z 71,9% w grudniu 2015 roku do 37,8% w grudniu 2023 roku, natomiast udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wzrósł z 26,1% w grudniu 2015 roku do 61,4% w grudniu 2023 roku. Wśród obywateli Gruzji udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę zmniejszył się z 64,8% w grudniu 2015 roku do 37,9% w grudniu 2023 roku, natomiast udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wzrósł z 24,5% w grudniu 2015 roku do 61,5% w grudniu 2023 roku.

W grudniu 2023 roku wśród wybranych pięciu obywatelstw największy udział pracowników w ogólnej liczbie ubezpieczonych cudzoziemców danego obywatelstwa obserwujemy dla obywateli Białorusi (67,3%) i Indii (60,3%), a najmniejszy dla obywateli Mołdawii (37,8%) i Gruzji (37,9%). Największy udział osób prowadzących pozarolniczą działalność obserwujemy wśród obywateli Białorusi (7,9%), a największy udział osób, które wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wśród obywateli Gruzji (61,5%) i Mołdawii (61,4%).

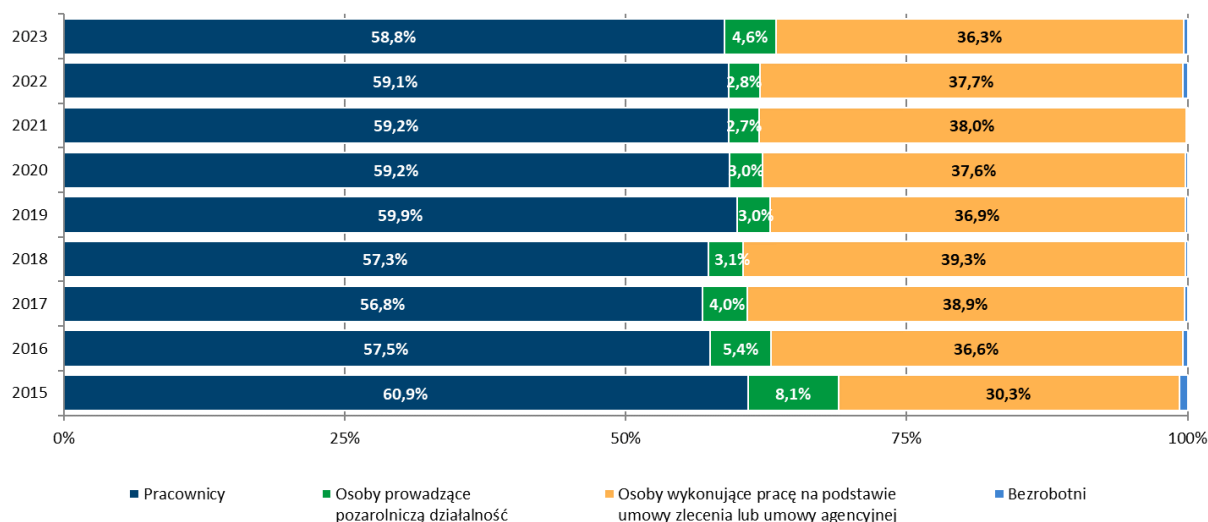
Tabela 8. Liczba cudzoziemców³ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pracownicy	112 818	169 350	251 565	327 881	391 188	431 044	519 824	632 307	666 521
Osoby prowadzące pozarolniczą działalność	14 924	16 041	17 680	17 839	19 500	21 560	23 953	29 738	52 187
Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej	56 164	107 958	172 180	224 852	241 006	273 509	333 709	402 580	411 138
Bezrobotni	1 336	1 244	1 251	1 296	1 390	1 564	1 234	4 550	3 741

Rysunek 8. Zmiana liczby cudzoziemców⁴ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

Rysunek 9. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec roku

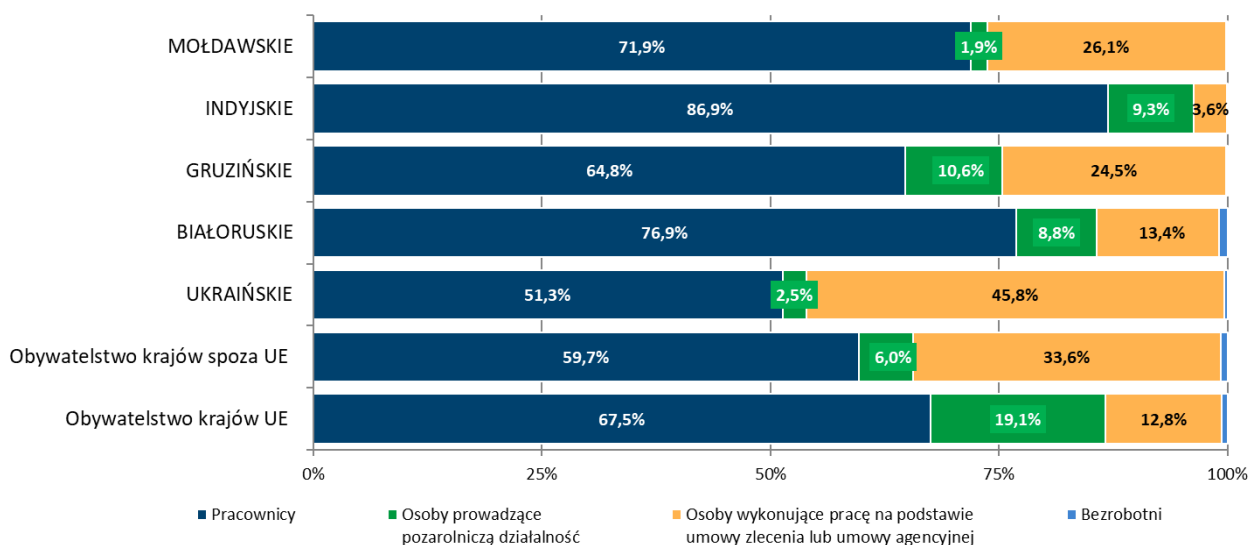

³ Jeżeli ubezpieczony zgłoszony jest kilka razy z tym samym wybranym tytułem ubezpieczenia wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to różne tytuły ubezpieczenia wystąpi tyle razy, ile różnych wybranych tytułów wystąpi. W liczbie tej nie uwzględniono ponadto ubezpieczonych, którzy z uwagi na inny tytuł ubezpieczenia, błędne dane o tytule ubezpieczeń lub ich brak nie mogli zostać przypisani do wybranych czterech grup tytułów ubezpieczeń.

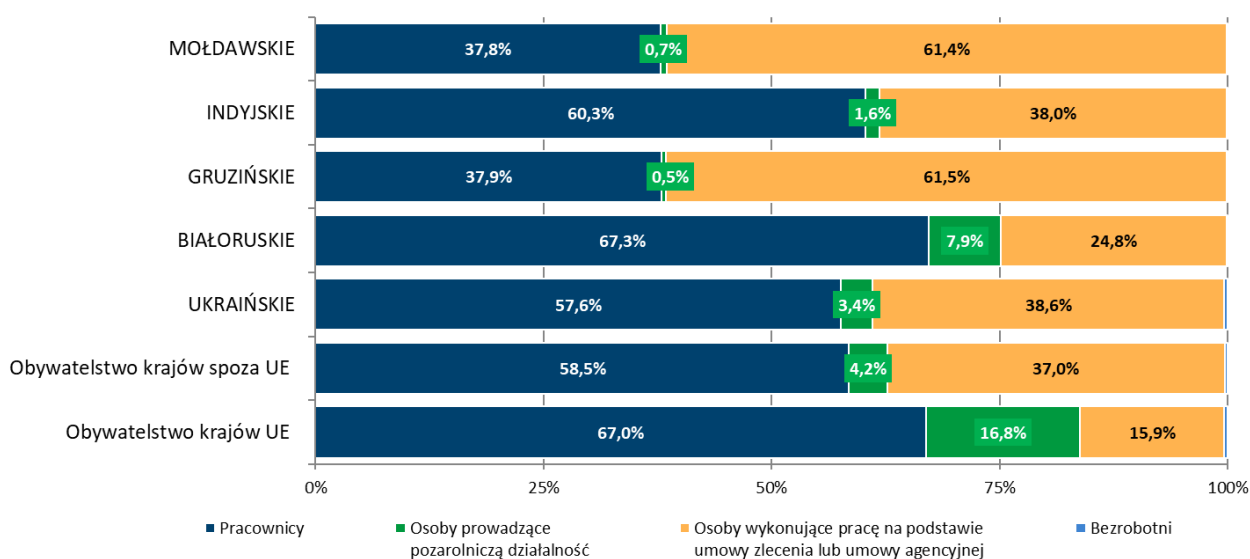
⁴ Jw.

Rysunek 10. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2023 r.

5. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika

W okresie od grudnia 2015 roku do grudnia 2019 roku we wszystkich województwach systematycznie rosła liczba ubezpieczonych cudzoziemców (Tabela 9). W 2020 roku po raz pierwszy w badanym okresie nastąpił spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców w jednym z województw - województwie świętokrzyskim (o 0,6 tys.). W latach 2021-2022 roku ponownie obserwowaliśmy wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w każdym z województw. W grudniu 2023 roku ponownie notujemy niewielkie spadki – tym razem w trzech województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim i warmińsko-mazurskim.

W latach 2015-2023 największą dynamikę wzrostu liczby ubezpieczonych cudzoziemców odnotowano w województwie podlaskim i pomorskim (10-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców), a najniższą w województwie mazowieckim i podkarpackim (niespełna 5-krotny wzrost). W liczbach bezwzględnych największy przyrost w tym okresie odnotowano w województwie mazowieckim (o 251,2 tys.), wielkopolskim (o 108,8 tys.) i dolnośląskim (95,2 tys.), a najmniejszy w województwie świętokrzyskim (o 8,8 tys.).

Rozmieszczenie cudzoziemców według województwa siedziby płatnika nie jest równomierne (Tabela 10). W całym badanym okresie zdecydowanie najwięcej cudzoziemców ubezpieczonych było na terenie województwa mazowieckiego (36,6% w grudniu 2015 roku oraz 27,7% w grudniu 2023 roku), a także wielkopolskiego (7,9% oraz 10,7%), dolnośląskiego (9,7% oraz 9,8%), małopolskiego (9,9% oraz 8,6%) oraz śląskiego (6,3% i 8,2%). Najmniej cudzoziemców pracowało w województwie świętokrzyskim (w grudniu 2015 i 2023 roku – około 1,0%), warmińsko-mazurskim (1,1% i 1,4%) oraz podkarpackim (2,0% w grudniu 2015 roku oraz 1,5% w grudniu 2023 roku).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można nieznaczne różnice w strukturze według województwa siedziby płatnika. W grudniu 2023 roku cudzoziemcy z krajów UE pracowali głównie w województwach: mazowieckim (35,9%), małopolskim (14,2%) oraz dolnośląskim (9,5%), natomiast cudzoziemcy z krajów spoza UE w: mazowieckim (27,4%), wielkopolskim (10,9%) oraz dolnośląskim (9,9%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2023 roku również można zaobserwować różnice. Najmniejszy udział pracujących w województwie mazowieckim odnotowano wśród obywateli Gruzji (18,7%), największy natomiast wśród obywateli Indii (39,3%). Poza województwem mazowieckim, w którym pracuje najliczniejsza grupa cudzoziemców spośród wszystkich wybranych obywatelstw, największy udział obywateli:

- Białorusi pracowali w województwach podlaskim i wielkopolskim (odpowiednio 11,2% i 9,7%),
- Indii - w województwach małopolskim i dolnośląskim (14,8% i 7,5%),
- Gruzji – w województwach wielkopolskim i śląskim (15,0% i 11,3%),
- Mołdawii - w województwach wielkopolskim i śląskim (16,7% i 8,2%),
- Ukrainy - w województwach wielkopolskim i dolnośląskim (11,6% i 11,4%).

Tabela 9. Liczba cudzoziemców⁵ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku

Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DOLNOŚLĄSKIE	17 990	31 560	46 964	53 003	60 628	68 266	81 954	103 011	113 237
KUJAWSKO-POMORSKIE	5 775	9 719	15 253	20 817	22 904	25 862	31 385	36 475	34 975
LUBELSKIE	5 032	8 092	12 907	17 094	18 793	21 944	26 949	30 833	32 138
LUBUSKIE	5 103	9 487	14 563	21 873	23 547	27 163	31 000	32 931	34 989
ŁÓDZKIE	8 356	15 288	25 575	36 153	43 409	49 436	60 198	69 924	69 838
MAŁOPOLSKIE	18 433	31 038	41 606	48 758	58 101	63 378	76 768	92 562	98 921
MAZOWIECKIE	67 947	89 719	124 372	156 239	169 249	179 440	214 099	278 094	319 159
OPOLSKIE	4 306	7 163	11 664	17 756	18 143	20 261	23 285	24 895	26 380
PODKARPACKIE	3 623	4 986	7 956	10 687	12 246	13 259	14 959	16 837	17 255
PODLASKIE	2 861	3 666	6 428	9 387	12 354	15 039	21 838	27 793	29 121
POMORSKIE	7 563	14 171	24 089	35 272	40 527	44 443	54 078	67 383	75 425
ŚLĄSKIE	11 774	23 269	37 693	48 243	56 068	62 249	73 205	88 125	94 926
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 781	3 006	5 575	7 140	8 098	7 450	9 056	10 309	10 542
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	2 053	3 646	6 312	8 016	11 026	15 414	17 537	18 030	16 117
WIELKOPOLSKIE	14 626	26 338	41 574	54 414	65 553	77 906	96 967	119 307	123 449
ZACHODNIOPOMORSKIE	6 148	10 791	16 253	22 349	28 494	32 643	40 237	47 875	48 494
nieustalone województwo	2 367	3 186	4 107	5 037	4 842	4 322	5 856	5 428	5 724

Tabela 10. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec roku

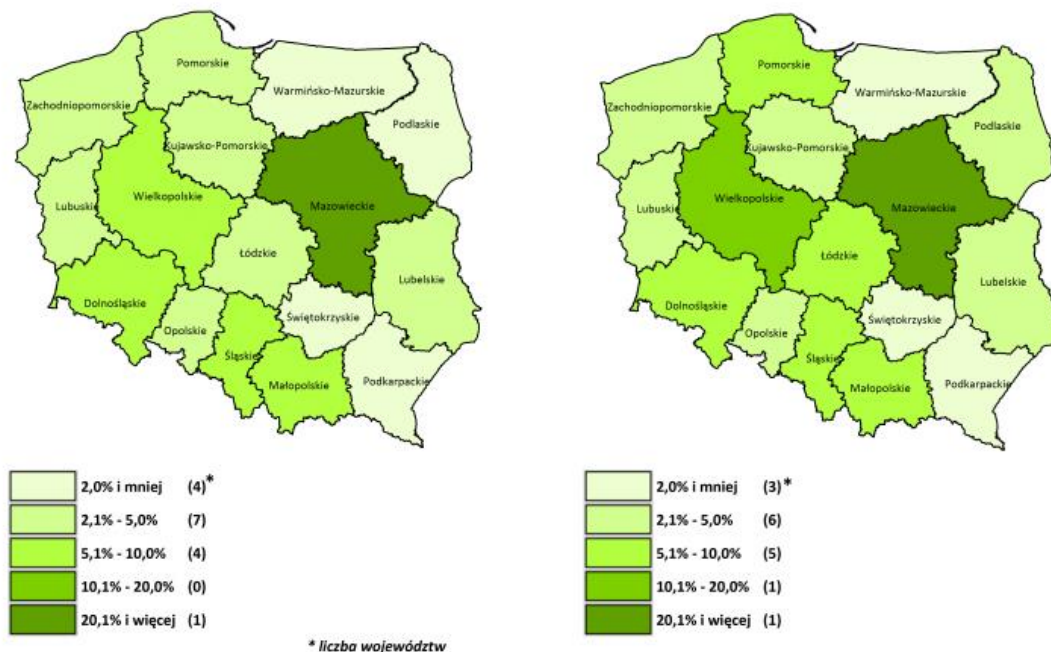
Województwo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,7	10,7	10,6	9,3	9,3	9,4	9,3	9,6	9,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	3,1	3,3	3,4	3,6	3,5	3,6	3,6	3,4	3,0
LUBELSKIE	2,7	2,7	2,9	3,0	2,9	3,0	3,1	2,9	2,8
LUBUSKIE	2,7	3,2	3,3	3,8	3,6	3,7	3,5	3,1	3,0
ŁÓDZKIE	4,5	5,2	5,8	6,3	6,6	6,8	6,8	6,5	6,1
MAŁOPOLSKIE	9,9	10,5	9,4	8,5	8,9	8,7	8,7	8,7	8,6
MAZOWIECKIE	36,6	30,4	28,1	27,3	25,9	24,6	24,3	26,0	27,7
OPOLSKIE	2,3	2,4	2,6	3,1	2,8	2,8	2,6	2,3	2,3
PODKARPACKIE	2,0	1,7	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7	1,6	1,5
PODLASKIE	1,5	1,2	1,5	1,6	1,9	2,1	2,5	2,6	2,5
POMORSKIE	4,1	4,8	5,4	6,2	6,2	6,1	6,1	6,3	6,6
ŚLĄSKIE	6,3	7,9	8,5	8,4	8,6	8,5	8,3	8,2	8,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2	1,0	1,0	1,0	0,9
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	1,1	1,2	1,4	1,4	1,7	2,1	2,0	1,7	1,4
WIELKOPOLSKIE	7,9	8,9	9,4	9,5	10,0	10,7	11,0	11,2	10,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,3	3,7	3,7	3,9	4,4	4,5	4,6	4,5	4,2
nieustalone województwo	1,3	1,1	0,9	0,9	0,7	0,6	0,7	0,5	0,5

⁵ Jeżeli ubezpieczony zatrudniony jest u kilku płatników z siedzibą w tym samym województwie wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to płatnicy o siedzibach w różnych województwach wystąpi tyle razy, ile różnych województw mają siedziby tych płatników.

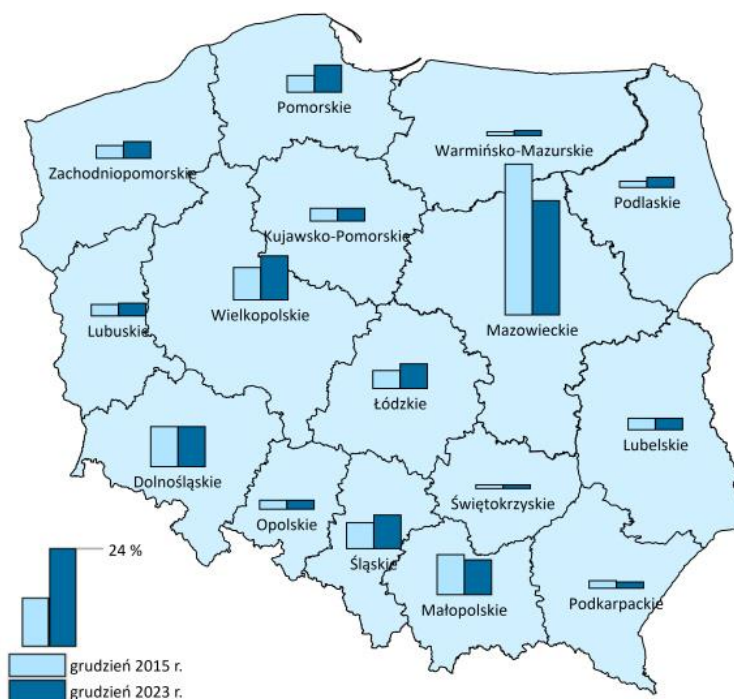
Rysunek 11. Udziały cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2023 r.

Rysunek 12. Zmiany w udziale cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika

Tabela 11. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 31.12.2023 r.

Województwo siedziby płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	INDYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,5	9,9	11,4	6,1	9,4	7,5	4,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,9	3,1	3,3	1,8	2,8	4,1	3,8
LUBELSKIE	1,6	2,8	2,3	8,1	1,2	0,9	1,3
LUBUSKIE	1,9	3,1	3,6	1,4	4,5	2,3	3,1
ŁÓDZKIE	3,3	6,2	6,4	4,2	7,6	6,9	5,2
MAŁOPOLSKIE	14,2	8,4	8,1	6,6	8,4	14,8	6,1
MAZOWIECKIE	35,9	27,4	23,9	36,0	18,7	39,3	29,5
OPOLSKIE	2,8	2,3	2,8	0,8	2,2	0,5	4,8
PODKARPACKIE	1,6	1,5	1,8	0,4	1,0	0,9	0,7
PODLASKIE	1,3	2,6	1,1	11,2	2,5	0,7	1,6
POMORSKIE	6,2	6,6	6,9	6,3	6,4	3,3	7,0
ŚLĄSKIE	7,3	8,3	9,2	3,5	11,3	5,1	8,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,9	0,9	1,0	0,5	1,3	2,4	1,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,0	1,4	1,5	1,2	2,3	0,5	1,6
WIELKOPOLSKIE	6,4	10,9	11,6	9,7	15,0	6,9	16,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,3	4,2	4,7	1,8	5,0	3,5	4,5
nieustalone województwo	1,0	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4

6. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika

W latach 2015-2018 lista dziesięciu sekcji PKD, w których było najwięcej ubezpieczonych cudzoziemców nie ulegała zmianie. Na liście tej jedną z pozycji zajmowała sekcja P - EDUKACJA (na 8 lub 9 miejscu). Od 2019 roku sekcja ta spadła na pozycję 11, natomiast na liście pierwszych 10 pozycji pojawiła się sekcja S – POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA (Tabela 12 i Tabela 13).

Sekcje PKD, w których odnotowano największą dynamikę wzrostu liczby ubezpieczonych cudzoziemców to:

- **Sekcja F - BUDOWNICTWO** – w 2023 roku odnotowano ponad 10-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 6,4% w 2015 roku do 13,2% w grudniu 2021 roku, po czym nieznacznie spadł do 11,6% w grudniu 2023 roku,
- **Sekcja H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA** – w 2023 roku odnotowano ponad 9-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 9,3% w 2015 roku do 15,1% w grudniu 2021 roku, a następnie spadł do 14,2% w grudniu 2023 roku,
- **Sekcja S – POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA** – w 2023 roku odnotowano 9-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji w latach 2015-2021 utrzymywał się na poziomie 1,5- 1,9%, po czym wzrósł do 2,9% w grudniu 2023 roku,

- **Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA** – w 2023 roku odnotowano ponad 7-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku. Odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrastał z 15,2% w 2015 roku do 26,4% w grudniu 2017 roku, natomiast od 2018 roku spada i w grudniu 2023 roku wyniósł 18,2%. Do sekcji tej należą m.in. agencje pracy tymczasowej oraz działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni,
- **Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE** – w 2023 roku odnotowano 7-krotny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2015 roku, natomiast odsetek ubezpieczonych cudzoziemców w tej sekcji wzrósł z 13,9% w 2015 roku do 16,4% w grudniu 2020 roku, po czym po niewielkim spadku, w grudniu 2023 roku ponownie wzrasta i osiąga poziom 16,3%.

W sekcji I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI po nieznacznym spadku między grudniem 2019 roku a grudniem 2020 roku, związanym z zamrożeniem działalności przedsiębiorstw działających w tej sekcji spowodowanym ogłoszeniem w 2020 r. stanu epidemii w kraju, od 2021 roku obserwujemy znaczny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców - w grudniu 2023 roku o ponad 97% w stosunku do grudnia 2020 roku.

Również w sekcji B - GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE, po spadku w latach 2020 i 2021, od grudnia 2022 roku obserwujemy wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców. W grudniu 2023 roku wyraźny wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców można zaobserwować także w sekcji J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA oraz G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE.

W większości sekcji PKD, liczba ubezpieczonych cudzoziemców w 2023 roku wzrosła. Największy spadek liczby ubezpieczonych od grudnia 2022 roku zanotowano w sekcji N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (o 8,9 tys. osób). W tej sekcji nastąpił także największy spadek udziału ubezpieczonych cudzoziemców – o 2 pp. w stosunku do grudnia 2022 r. Natomiast największy wzrost udziału ubezpieczonych cudzoziemców w stosunku do 2022 roku obserwujemy w sekcji J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA (o ponad 0,6 pp.).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można różnice w strukturze według sekcji PKD płatnika ([Tabela 14](#)). Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w grupie cudzoziemców z krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja J – INFORMACJA I KOMUNIKACJA (13,7%),
- Sekcja M – DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (13,3%),
- Sekcja G – HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (11,5%).

W strukturze cudzoziemców spoza krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (18,6%),

- Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (16,6%),
- Sekcja H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (14,5%),
- Sekcja F - BUDOWNICTWO (11,7%).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w grudniu 2023 roku również można zaobserwować znaczne różnice. Przykładowo największy odsetek obywateli Białorusi pracuje w sekcji H – TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (34,1%) oraz w sekcji J – INFORMACJA I KOMUNIKACJA (13,7%). Natomiast większość obywateli Ukrainy, Gruzji, Indii i Mołdawii pracuje w dwóch sekcjach, tj. w sekcji N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (odpowiednio 20,3%, 31,7%, 17,3% i 27,9%) oraz w sekcji C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (18,6%, 19,5%, 16,0% i 26,3%).

Tabela 12. Liczba cudzoziemców⁶ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	29 558	66 783	121 689	143 737	140 894	155 875	186 680	219 734	210 860
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	26 957	47 078	69 447	89 543	105 722	120 771	141 953	171 494	188 833
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	17 989	33 402	51 719	70 032	90 818	104 344	134 744	152 520	164 507
F - BUDOWNICTWO	12 426	23 697	42 940	67 043	82 630	91 950	117 991	128 491	134 191
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	29 894	37 688	48 165	55 384	58 831	63 974	73 747	91 829	98 764
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	11 072	16 529	23 991	30 639	37 132	36 788	48 548	64 961	72 632
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	8 438	11 839	14 487	16 641	19 245	20 897	28 329	45 137	55 042
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	12 286	16 462	21 566	28 882	31 985	33 287	39 850	48 532	50 733
S - POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	3 693	5 072	6 793	8 627	11 525	12 871	16 534	28 667	33 510
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	5 185	6 511	8 459	10 061	12 097	14 399	17 513	27 613	32 264
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	36 518	41 359	51 354	59 105	70 956	83 036	85 649	108 739	115 504

Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	15,2	21,8	26,4	24,8	21,3	21,1	20,9	20,2	18,2
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	13,9	15,4	15,1	15,4	16,0	16,4	15,9	15,8	16,3
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	9,3	10,9	11,2	12,1	13,7	14,1	15,1	14,0	14,2
F - BUDOWNICTWO	6,4	7,7	9,3	11,6	12,5	12,5	13,2	11,8	11,6
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	15,4	12,3	10,5	9,6	8,9	8,7	8,3	8,4	8,5
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	5,7	5,4	5,2	5,3	5,6	5,0	5,4	6,0	6,3
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	4,3	3,9	3,1	2,9	2,9	2,8	3,2	4,1	4,8
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	6,3	5,4	4,7	5,0	4,8	4,5	4,5	4,5	4,4
S - POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	1,9	1,7	1,5	1,5	1,7	1,7	1,9	2,6	2,9
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	2,7	2,1	1,8	1,7	1,8	2,0	2,0	2,5	2,8
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	18,8	13,5	11,1	10,2	10,7	11,2	9,6	10,0	10,0

⁶ Jeżeli ubezpieczony zatrudniony jest u kilku płatników z tym samym PKD wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to płatnicy o różnych PKD wystąpi tyle razy, ile różnych PKD mają ci płatnicy.

Rysunek 13. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika

A. Stan na 31.12.2015 r.

B. Stan na 31.12.2023 r.

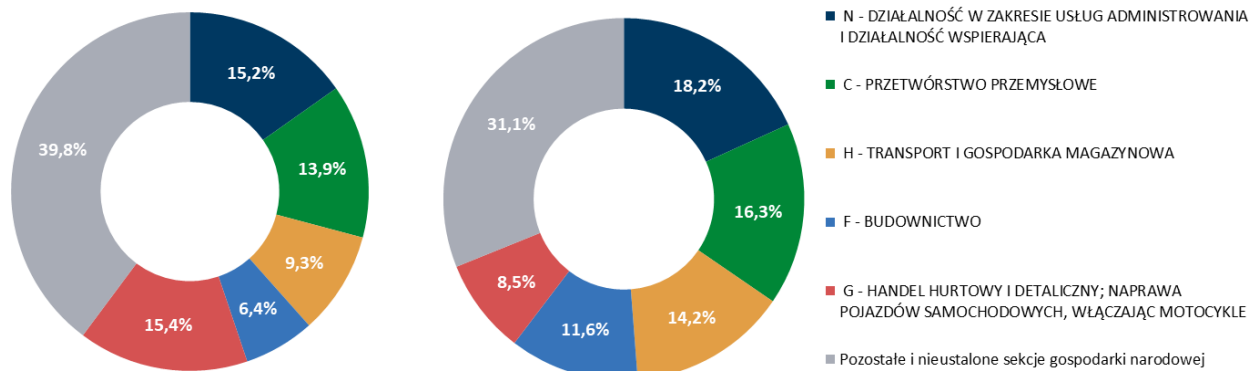

Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 31.12.2023 r.

Sekcja PKD płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	INDYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	8,1	18,6	20,3	8,9	31,7	17,3	27,9
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	8,2	16,6	18,6	6,5	19,5	16,0	26,3
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	6,2	14,5	12,4	34,1	13,2	6,6	16,5
F - BUDOWNICTWO	8,0	11,7	12,8	11,6	15,9	4,2	13,3
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	11,5	8,4	8,5	6,9	4,6	5,8	4,1
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	2,5	6,4	6,2	2,9	3,5	11,7	1,5
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	13,7	4,4	2,2	13,7	0,9	13,4	0,9
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	13,3	4,1	3,4	3,8	2,7	10,2	2,2
S - POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	1,8	2,9	3,1	3,2	0,6	0,7	0,8
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	5,1	2,7	3,1	2,3	0,4	0,5	0,6
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	21,7	9,6	9,2	6,0	7,1	13,6	5,9

➤ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE CUDZOZIEMCÓW WYPŁACANE PRZEZ ZUS

W tej części opracowania zaprezentowano informacje nt. liczby i struktury cudzoziemców pobierających z ZUS wybrane świadczenia z ubezpieczeń społecznych przysługujące w różnych sytuacjach życiowych, tj.:

1. z tytułu choroby i macierzyństwa:
  - zasiłek chorobowy,
  - zasiłek macierzyński,
  - zasiłek opiekuńczy,
  - świadczenie rehabilitacyjne;
2. z tytułu długotrwałej niezdolności do pracy:
  - renta z tytułu niezdolności do pracy;
3. z tytułu osiągnięcia odpowiedniego wieku lub/i stażu pracy:
  - emerytura,
  - dodatek pielęgnacyjny do emerytury i renty;
4. z tytułu śmierci żywiciela:
  - renta rodzinna,
  - dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej.

Charakterystyka cudzoziemców zaprezentowana została ogółem dla populacji cudzoziemców oraz w podziale na obywatelstwo krajów UE i spoza UE.

Emerytury i renty wypłacone cudzoziemcom w grudniu 2023 roku

Osoby pracujące i podlegające ubezpieczeniom społecznym w Polsce, bez względu na obywatelstwo, mogą nabyć prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁷. W razie śmierci osoby, która pracowała i podlegała ubezpieczeniom społecznym w Polsce, pozostali przy życiu członkowie jej rodziny mogą nabyć prawo do renty rodzinnej z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ww. ustawie.

Jeżeli osoba zainteresowana (lub osoba, po której ma być przyznana renta rodzinna) pracowała również za granicą w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu lub w kraju umownym (czyli w państwie, z którym wiąże Polskę umowy dwustronne w dziedzinie zabezpieczenia społecznego) może być objęta unijną koordynacją systemów emerytalno-rentowych lub zasadami wynikającymi z umów dwustronnych zawartych z państwami spoza UE. Dotyczy to również sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o emeryturę lub rentę mieszka w jednym z tych państw.

Osobom, które posiadają obywatelstwo inne niż polskie w grudniu 2023 roku wypłacono 15,3 tys. świadczeń emerytalnych i rentowych⁸, z tego: 13,0 tys. emerytur, 0,8 tys. rent z tytułu

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.

⁸ łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

niezdolności do pracy oraz 1,5 tys. rent rodzinnych. Liczba świadczeń przysługujących cudzoziemcom stanowiła zaledwie 0,18% ogółu przysługujących w tym okresie świadczeń emerytalnych i rentowych⁹ wypłacanych przez ZUS. W porównaniu do grudnia 2022 roku liczba wypłacanych przez ZUS świadczeń emerytalno-rentowych dla cudzoziemców wzrosła o 2,8 tys. Największy bezwzględny wzrost odnotowano dla emerytur, których liczba wzrosła z 10,3 tys. w grudniu 2022 roku do 13,0 tys. w grudniu 2023 roku.

Struktura liczby emerytur i rent przysługujących cudzoziemcom jest zbliżona do struktury tych świadczeń dla ogółu świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS ([Rysunek 14](#)). Największy odsetek stanowią emerytury, a najmniejszy renty z tytułu niezdolności do pracy. W strukturze cudzoziemców emerytury stanowią wyższy odsetek, niż w przypadku świadczeń ogółem. Pomiędzy grudniem 2022 roku a grudniem 2023 roku odnotowano wzrost udziału emerytur w strukturze świadczeń emerytalno-rentowych, zarówno dla ogółu świadczeń, jak również dla świadczeń cudzoziemców (z 77,8% do 78,8% dla emerytur ogółem oraz z 82,6% do 84,8% dla emerytur cudzoziemców).

Łączna kwota przysługujących cudzoziemcom emerytur i rent¹⁰ w grudniu 2023 roku wyniosła 21,5 mln zł (w 2022 r. 16,5 mln zł). Kwota ta stanowiła 0,079% (w 2022 r. 0,072%) ogólnej kwoty świadczeń emerytalnych i rentowych¹¹ w ZUS, z tego łączna kwota:

- emerytur cudzoziemców – 16,7 mln zł, tj. 0,075% ogólnej kwoty emerytur z ZUS,
- rent z tytułu niezdolności do pracy cudzoziemców – 1,4 mln zł, tj. 0,095% ogólnej kwoty rent z tytułu niezdolności do pracy z ZUS,
- rent rodzinnych cudzoziemców – 3,5 mln zł, tj. 0,097% ogółu wydatków na renty rodzinne z ZUS.

W porównaniu do grudnia 2022 roku wzrosła przede wszystkim liczba świadczeń emerytalno-rentowych przysługujących obywatelom krajów spoza UE (bez uwzględniania Wielkiej Brytanii). W grudniu 2023 roku liczba tych świadczeń jest już o 135% wyższa od liczby świadczeń emerytalnych i rentowych przysługujących obywatelom krajów UE oraz Wielkiej Brytanii i wynosi 10,7 tys. dla obywateli krajów spoza UE oraz 4,6 tys. dla obywateli krajów UE i Wielkiej Brytanii. Dla porównania w grudniu 2022 r. liczba emerytur i rent wypłacanych cudzoziemcom spoza UE była wyższa od liczby emerytur i rent wypłacanych cudzoziemcom z UE o 97%. Wśród krajów o największej liczbie świadczeń emerytalnych i rentowych są zarówno kraje spoza UE (Ukraina, Rosja i Białoruś), jak również kraje UE (Niemcy i Szwecja).

Przeciętna wysokość przysługującej cudzoziemcom emerytury i renty w grudniu 2023 roku (1,4 tys. zł)¹² była dużo niższa niż przeciętna wysokość przysługującego w tym okresie świadczenia emerytalno-rentowego z ZUS (3,3 tys. zł)¹³.

⁹ Łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

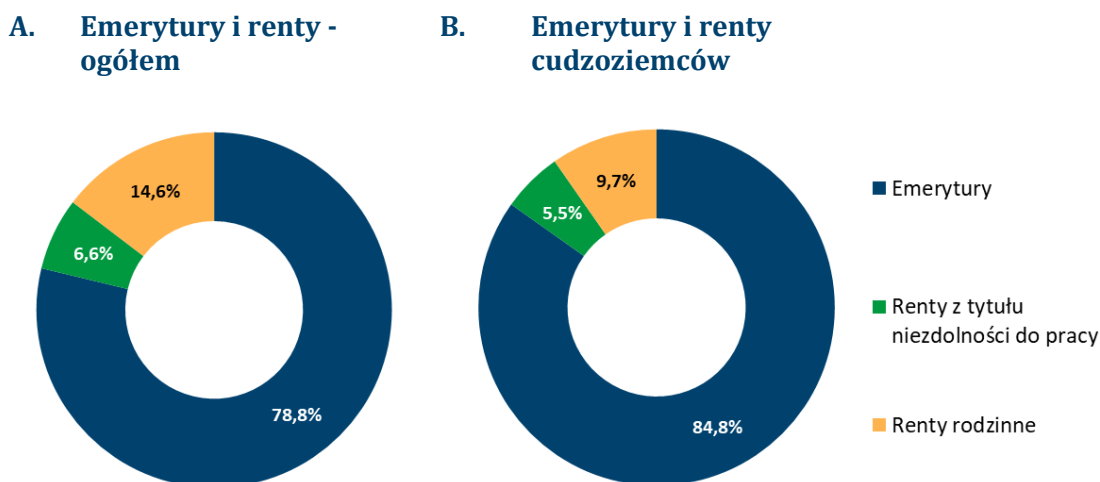
¹⁰ W kwocie świadczenia uwzględniono wysokość świadczenia (bez wypłat wyrównawczych) wraz z dodatkami pielęgnacyjnymi dla świadczeniobiorcy i sierot zupełnych.

¹¹ Jw.

¹² Łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych; bez świadczeń pobieranych łącznie ze świadczeniami rolniczymi oraz bez emerytur pomostowych.

¹³ Jw.

Rysunek 14. Porównanie struktury liczby świadczeń emerytalnych i rentowych ogółem wypłacanych przez ZUS oraz cudzoziemców według rodzaju świadczenia w grudniu 2023 r.

Zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023

Osoby objęte obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, bez względu na obywatelstwo, mogą nabyć prawo do świadczeń w razie choroby i macierzyństwa z ZUS, o ile spełnią warunki określone w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa¹⁴.

W badanym okresie liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe (Tabela 15) oraz poniesione w związku z tym wydatki (Tabela 16) systematycznie rosną. Szczególnie w 2020 roku, w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2, liczba i wydatki na te świadczenia dla cudzoziemców znacząco wzrosły. W 2023 roku obserwujemy największy wzrost rok do roku liczby świadczeń rehabilitacyjnych (o 44%) oraz zasiłków macierzyńskich (o 31%), a także największy wzrost rok do roku wydatków na te świadczenia (odpowiednio o 65% i 47%) oraz na zasiłki chorobowe (o 42%).

Wydatki na wszystkie zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom stanowiły od 0,5% w 2015 roku do 2,6% w 2023 roku ogółu wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacane przez ZUS. Udział wydatków poniesionych na wypłaty dla cudzoziemców w ogóle wydatków na poszczególne świadczenia wyniósł:

- od 0,4% w 2015 roku do 2,4% w 2023 roku dla zasiłków chorobowych,
- od 0,7% w 2015 roku do 3,7% w 2023 roku dla zasiłków macierzyńskich,
- od 0,4% w 2015 roku do 2,4% w 2023 roku dla zasiłków opiekuńczych,
- od 0,3% w 2015 roku do 1,2% w 2023 roku dla świadczeń rehabilitacyjnych.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 2780

Struktura wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023 nie różni się znacząco ([Rysunek 16](#)). Największy udział wydatków na te świadczenia dla cudzoziemców stanowiły wydatki na zasiłki macierzyńskie (od 42,1% do 50,2%) oraz wydatki na zasiłki chorobowe (od 41,3% do 47,5%). Odsetek wydatków na świadczenia rehabilitacyjne wahał się od 3,6% do 5,5%. Natomiast udziały wydatków na zasiłki opiekuńcze w latach 2015-2019 wynosiły od 3,0% do 4,0%. W 2020 roku z powodu zamknięcia szkół i przedszkoli, w związku ze stanem epidemii ogłoszonym w Polsce, znacznie wzrósł udział wydatków na zasiłki opiekuńcze wypłacane cudzoziemcom i wyniósł 12,6%. W 2021 roku udział ten spadł do 5,6%, a w 2023 roku wyniósł 4,9%.

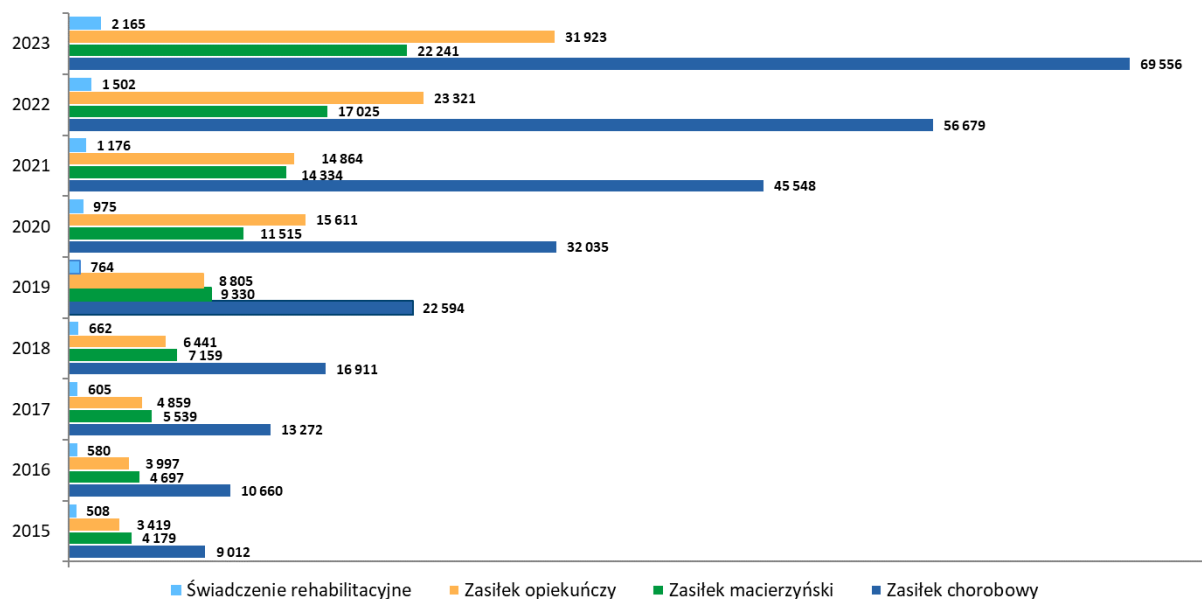
Struktury wydatków wybranych grup obywatelstw wykazują niewielkie różnice i na przestrzeni lat 2015-2023 ulegały nieznacznym zmianom ([Rysunek 17](#)). W 2020 roku we wszystkich grupach cudzoziemców wzrósł odsetek wydatków na zasiłki opiekuńcze. W latach 2021-2023 nastąpił spadek udziału wydatków na zasiłki opiekuńcze we wszystkich grupach obywatelstw, jednak dla obywateli Ukrainy i Białorusi nadal jest on wyższy niż w latach 2015-2019. Struktura wydatków dla obywateli Gruzji charakteryzuje się znacznie wyższym, w porównaniu do innych grup obywatelstw, odsetkiem wydatków na zasiłki chorobowe, które w latach 2015-2023 stanowiły od 44,8% do 69,4% wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone obywatelom Gruzji. Natomiast w strukturze wydatków dla obywateli Indii dominują wydatki na zasiłki macierzyńskie, które w badanym okresie stanowiły od 38,9% do 67,6%. W 2023 roku udział ten wyniósł 61,6% wydatków na wszystkie zasiłki i świadczenia krótkoterminowe dla obywateli Indii.

Tabela 15. Liczba cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek chorobowy	9 012	10 660	13 272	16 911	22 594	32 035	45 548	56 679	69 556
Zasiłek macierzyński	4 179	4 697	5 539	7 159	9 330	11 515	14 334	17 025	22 241
Zasiłek opiekuńczy	3 419	3 997	4 859	6 441	8 805	15 611	14 864	23 321	31 923
Świadczenie rehabilitacyjne	508	580	605	662	764	975	1 176	1 502	2 165

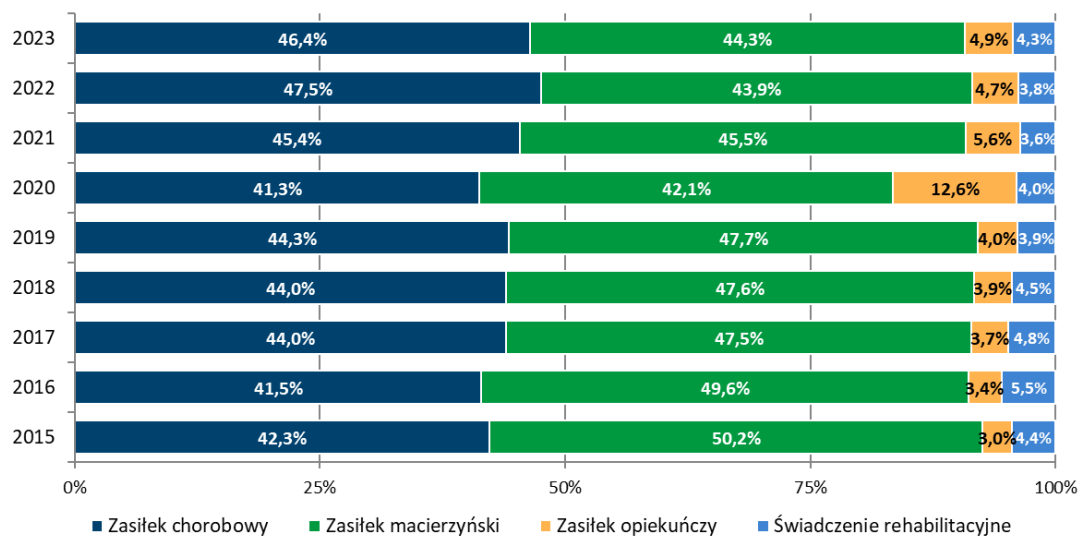
Rysunek 15. Zmiany w liczbie cudzoziemców pobierających zasiłki i świadczenia krótkoterminowe w latach 2015-2023

Tabela 16. Kwota wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023 w mln zł

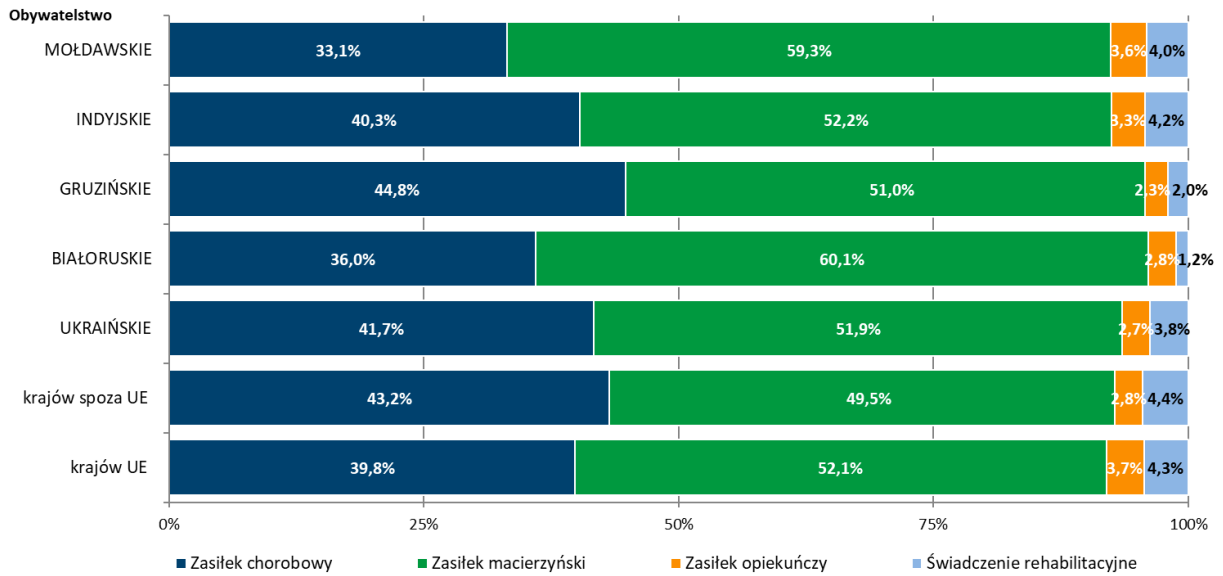
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	98,7	112,9	137,1	176,3	238,9	361,3	430,8	553,7	806,5
Zasiłek chorobowy	41,8	46,8	60,3	77,6	105,9	149,2	195,4	263,3	374,6
Zasiłek macierzyński	49,6	56,0	65,1	84,0	114,0	152,2	195,9	243,3	357,3
Zasiłek opiekuńczy	3,0	3,8	5,1	6,8	9,7	45,6	24,2	26,0	39,7
Świadczenie rehabilitacyjne	4,4	6,2	6,6	7,9	9,3	14,3	15,3	21,1	34,9

Rysunek 16. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom w latach 2015-2023

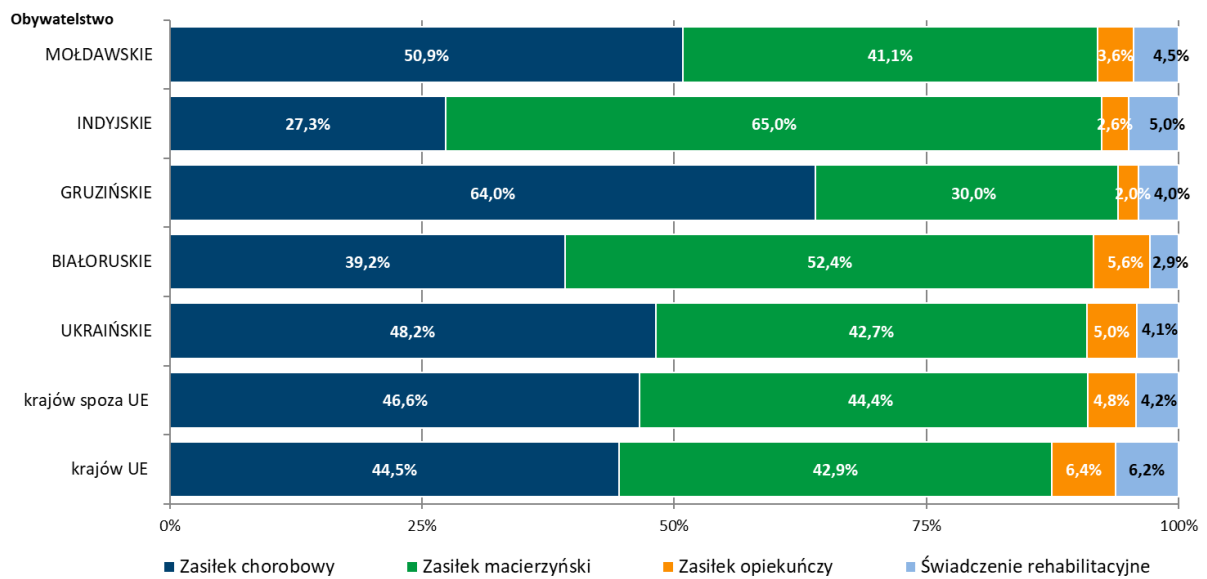

Rysunek 17. Zmiany w strukturze wydatków na zasiłki i świadczenia krótkoterminowe wypłacone cudzoziemcom według kraju obywatelstwa

A. Okres od stycznia do grudnia 2015 roku

B. Okres od stycznia do grudnia 2023 roku

➤ PRZYPIS SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE CUDZOZIEMCÓW W LATACH 2016-2023

Analizie poddano wysokość miesięcznego przypisu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za ubezpieczonych cudzoziemców. Badane było osiem okresów miesięcznych (rozliczeniowych), tj. grudzień lat 2016-2023 oraz siedem okresów rocznych (rozliczeniowych), tj. za lata 2017-2023.

Miesięczny przypis składek za cudzoziemców na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowił niewielki, ale rosnący w czasie, odsetek tego przypisu za ogół ubezpieczonych w ZUS, tj. od 1,5% tego przypisu za grudzień 2016 roku do 5,6% tego przypisu za grudzień 2023 roku (Tabela 17).

Łączny roczny przypis składek za cudzoziemców na ubezpieczenia emerytalne i rentowe również wzrósł z 3,0 mld zł w 2017 roku do 15,4 mld zł w 2023 roku. W 2017 roku przypis składek za ubezpieczonych cudzoziemców stanowił tylko 2,0% rocznego przypisu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za ogół ubezpieczonych w ZUS, natomiast w 2023 roku stanowi już 5,6% tego przypisu za 2023 rok.

W 2023 roku przeciętna miesięczna podstawa wymiaru, od której zostały obliczone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla cudzoziemców była o 17% niższa od przeciętnej miesięcznej podstawy dla ogółu ubezpieczonych w ZUS i wynosiła 4,7 tys. zł dla cudzoziemców i 5,6 tys. zł dla ogółu ubezpieczonych w ZUS.

Średnia liczba miesięcy, za które w latach 2017-2023 roku zostały opłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla cudzoziemców jest niższa niż przeciętna liczba tych miesięcy dla ubezpieczonych ogółem. W dwunastu miesiącach 2023 roku dla cudzoziemców opłacone zostały składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za przeciętnie 8 miesięcy, natomiast dla ogółu ubezpieczonych w ZUS za przeciętnie 10 miesięcy.

Tabela 17. Miesięczny przypis składek i przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

A. Za okresy miesięczne (grudzień)*)

	12.2016	12.2017	12.2018	12.2019	12.2020	12.2021	12.2022	12.2023
Udział w miesięcznym przypisie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w %)								
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
cudzoziemcy	1,5	2,2	2,8	3,1	3,4	4,2	5,3	5,6
Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w tys. zł)								
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	3,2	3,4	3,7	3,9	4,2	4,7	5,2	5,8
w tym:								
cudzoziemcy	2,4	2,5	2,7	2,8	3,1	3,5	4,1	4,6

B. Za okresy roczne (styczeń-grudzień)*)

	01-12.2017	01-12.2018	01-12.2019	01-12.2020	01-12.2021	01-12.2022	01-12.2023
Udział w łącznym przypisie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w %)							
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:							
cudzoziemcy	2,0	2,6	3,1	3,3	3,9	5,0	5,6
Średnia liczba miesięcy, za które w badanym okresie zostały opłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe							
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	10	10	10	10	10	10	10
w tym:							
cudzoziemcy	6	6	6	6	7	7	8
Przeciętna miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (w tys. zł)							
Ubezpieczeni w ZUS ogółem	3,3	3,5	3,8	4,1	4,4	4,9	5,6
w tym:							
cudzoziemcy	2,6	2,7	2,9	3,2	3,4	4,0	4,7

*) Za okresy rozliczeniowe, tzn. składki należne za dany okres.

➤ STANY KONT I SUBKONT CUDZOZIEMCÓW NA KONIEC 2022 I 2023 ROKU

Osoby ubezpieczone w ZUS po 1 stycznia 1999 r., bez względu na obywatelstwo, mają założone w ZUS indywidualne konto ubezpieczonego. Osoby urodzone po 1968 r., a także osoby urodzone przed 1969 r., jeżeli należą do otwartego funduszu emerytalnego (OFE), w ramach konta ubezpieczonego mają wydzielone subkonto.

Na kontach ubezpieczonych zapisane są m.in. informacje o zwaloryzowanej wysokości składek na ubezpieczenie emerytalne za okres od 1999 roku. Osoby, które pracowały przed 1999 rokiem oraz złożyły wniosek o naliczenie kapitału początkowego, na koncie zapisane mają informacje o kwocie zwaloryzowanego kapitału początkowego (tj. odtworzonej wartości składek sprzed 1999 roku). Na wydzielonym w ramach konta ubezpieczonego subkoncie zapisane są m.in. informacje na temat części składek opłaconych na ubezpieczenie emerytalne oraz środki wynikające z corocznych waloryzacji tych składek.

Analizie poddano liczbę kont oraz zapisane na nich kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek na koncie ubezpieczonego oraz zwaloryzowanych środków na subkoncie według stanu na koniec 2022 i 2023 roku.

Liczba kont cudzoziemców, na których zapisano kwoty kapitału początkowego i składek na kontach lub środków na subkontach w grudniu 2023 roku wyniosła 4,0 mln. Liczba ta stanowiła 13,8% ogólnej liczby kont ubezpieczonych w ZUS. Dla porównania liczba kont cudzoziemców, na których zapisano kwoty kapitału początkowego i składek na kontach lub środków na subkontach w grudniu 2022 roku wyniosła 3,6 mln, a liczba ta stanowiła 12,7% ogólnej liczby kont ubezpieczonych w ZUS. Oznacza to wzrost liczby kont cudzoziemców, na których zapisano środki, o 10,1%. Jest to znacznie mniejszy wzrost niż obserwowaliśmy między 2018 a 2019 rokiem – wzrost ten wynosił wtedy 33,9%.

Łączna kwota środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców na koniec 2023 roku wyniosła 54,9 mld zł. Kwota ta stanowiła 1,37% ogólnej kwoty środków zapisanych na kontach i subkontach ubezpieczonych w ZUS, z tego:

- kwota zapisanego na kontach cudzoziemców kapitału początkowego – 0,8 mld zł, tj. 0,07% tej kwoty ogółem w ZUS,
- kwota składek zapisanych na kontach cudzoziemców – 37,8 mld zł, tj. 1,75% tej kwoty ogółem w ZUS,
- kwota środków zapisanych na subkontach cudzoziemców – 16,3 mld zł, tj. 2,08% tej kwoty ogółem w ZUS.

W grudniu 2023 r. stan kont i subkont cudzoziemców w porównaniu do grudnia 2022 r. wzrósł o 36,5%. Oznacza to, że wzrost stanu kont i subkont cudzoziemców był znacznie wyższy niż wzrost stanu kont i subkont ogółem. Łączna kwota środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców na koniec 2022 roku wyniosła 40,2 mld zł. Kwota ta stanowiła 1,12% ogólnej kwoty środków zapisanych na kontach i subkontach ubezpieczonych w ZUS, z tego:

- kwota zapisanego na kontach cudzoziemców kapitału początkowego – 0,7 mld zł, tj. 0,07% tej kwoty ogółem w ZUS;
- kwota składek zapisanych na kontach cudzoziemców – 27,8 mld zł, tj. 1,49% tej kwoty ogółem w ZUS;
- kwota środków zapisanych na subkontach cudzoziemców – 11,7 mld zł, tj. 1,74% tej kwoty ogółem w ZUS.

Struktura środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców ([Rysunek 18](#)) charakteryzuje się znacznie niższym niż w przypadku ogółu ubezpieczonych w ZUS udziałem zwaloryzowanej kwoty kapitału początkowego (w grudniu 2023 roku odpowiednio 1,4% dla cudzoziemców i 26,4% dla ogółu ubezpieczonych w ZUS). Jedynie 0,1% cudzoziemców posiadających w grudniu 2023 roku konta w ZUS miało ustaloną wysokość kapitału początkowego, natomiast w ogóle ubezpieczonych w ZUS odsetek ten wynosi 13,9%. Jest to również związane ze znacznym wzrostem ubezpieczonych cudzoziemców w ostatnich latach, ich strukturą wiekową i brakiem ubezpieczenia przed 1999 rokiem.

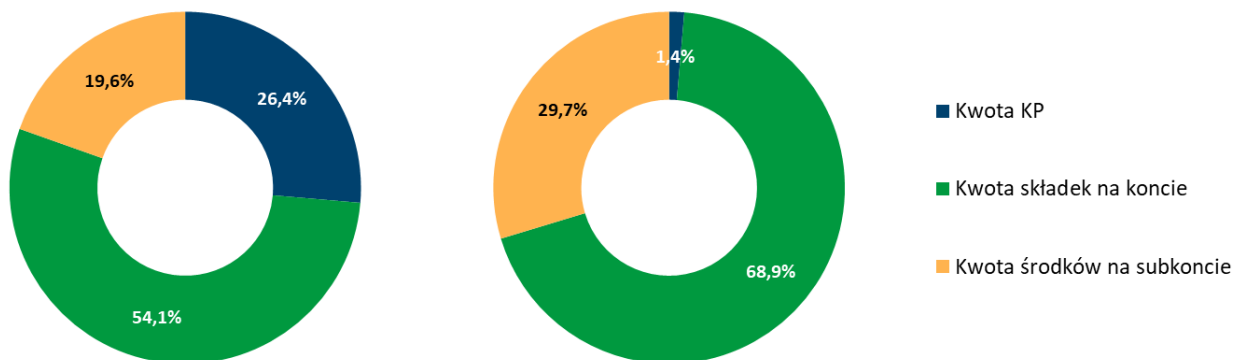
Znaczne różnice pomiędzy cudzoziemcami a ubezpieczonymi ogółem w ZUS są również widoczne w strukturze wielkości środków zapisanych na kontach i subkontach ([Rysunek 19](#)). W grudniu 2023 roku 71,5% cudzoziemców na kontach i subkontach w ZUS miało zapisane środki w przedziale do 10 tys. zł, podczas gdy dla ogółu ubezpieczonych w ZUS odsetek ten wyniósł 28,5%. W przedziale powyżej 100 tys. zł odsetek ten wynosił zaledwie 2,0% dla cudzoziemców oraz 35,6% dla ogółu ubezpieczonych w ZUS.

Największą liczbę kont i subkont odnotowano głównie wśród obywateli spoza UE. Na liście pięciu najliczniejszych obywatelstw są obywatele krajów spoza UE, tj. Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Mołdawii oraz obywatele Indii. Na liście pięciu obywatelstw o największej łącznej kwocie środków zapisanych na kontach i subkontach, oprócz obywateli Ukrainy, Białorusi i Rosji, znaleźli się również obywatele Indii oraz jednego z krajów UE - Francji.

Rysunek 18. Porównanie struktury środków zapisanych na kontach i subkontach ogółu ubezpieczonych w ZUS i cudzoziemców na koniec 2023 roku

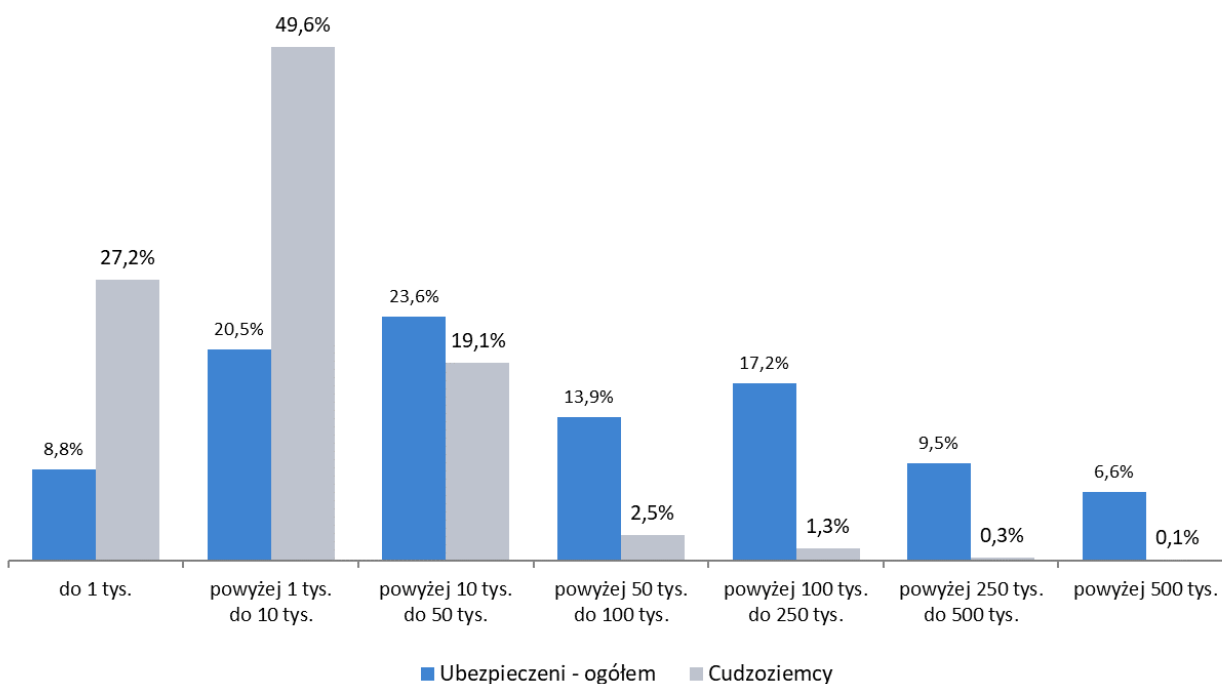
A. Ubezpieczeni ogółem

B. Cudzoziemcy

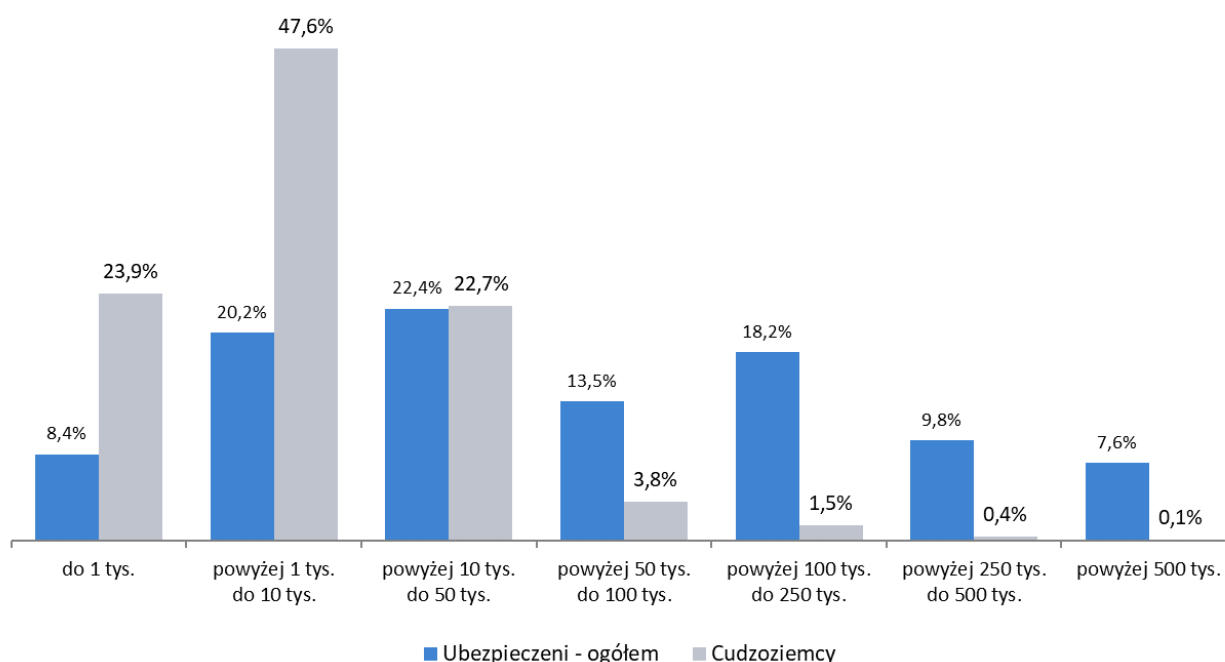

Rysunek 19. Porównanie struktury według kwot środków zapisanych na kontach i subkontach cudzoziemców i ubezpieczonych w ZUS ogółem

A. na koniec 2022 roku

B. na koniec 2023 roku

➤ SYTUACJA DEMOGRAFICZNA POLSKI A UBEZPIECZENI CUDZOZIEMCY

W Polsce obserwujemy zjawisko starzenia się społeczeństwa. Polega ono na zmniejszającej się dzieciństwie oraz wydłużaniu się trwania życia. W efekcie rośnie udział populacji w wieku poprodukcyjnym, a maleje udział populacji w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Rośnie także współczynnik obciążenia demograficznego rozumiany jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym i liczby osób w wieku produkcyjnym. W 2023 r. w porównaniu do 2013 r. udział populacji w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat) spadł z 63,4% do 58,6%, a udział populacji w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) wzrósł z 18,4% do 23,3%. Wzrasta również liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2013 r. było to 29 osób, a w 2023 r. już 40 osób. Również prognozy demograficzne zakładają dalsze starzenie się populacji naszego kraju. Zgodnie z prognozą demograficzną przygotowaną w 2023 r. przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych, liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrośnie w ciągu najbliższych dziesięciu lat do 45. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 18. Współczynnik obciążenia demograficznego dla populacji Polski – proporcja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym – stan na koniec roku

**Współczynnik obciążenia demograficznego
- proporcja liczby osób w wieku
poprodukcyjnym do liczby osób w wieku
produkcyjnym**

Rok	Współczynnik obciążenia demograficznego
2023	39,8%
2024	40,4%
2025	40,9%
2026	41,3%
2027	41,7%
2028	42,0%
2029	42,5%
2030	42,9%
2031	43,5%
2032	44,1%
2033	44,8%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie prognozy demograficznej przygotowanej w 2023 r. przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych.

Powstaje pytanie, czy napływ cudzoziemców do Polski mógłby wpłynąć na poziom współczynnika obciążenia demograficznego. W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zostały przeprowadzone odpowiednie symulacje na najbliższe 10 lat, które odpowiadają na pytanie o ile musiałaby wzrosnąć populacja w wieku produkcyjnym aby zahamować wzrost współczynnika obciążenia demograficznego lub zmniejszyć tempo wzrostu tego współczynnika. Dla uproszczenia w symulacji nie uwzględnialiśmy zwiększenia liczby osób w wieku poprodukcyjnym, który wynikałby ze stopniowego przechodzenia cudzoziemców z wieku produkcyjnego do wieku poprodukcyjnego. Wyniki tych obliczeń można uznać za odpowiedź na pytanie, ilu cudzoziemców musiałoby przybyć do Polski, aby po ich uwzględnieniu współczynnik obciążenia demograficznego pozostał na obecnym poziomie lub by wzrastał w wolniejszym tempie.

W oparciu o wyniki prognozy demograficznej przygotowanej przez Ministerstwo Finansów w 2023 r. przeprowadziliśmy symulacje o ile musiałaby wzrosnąć populacja w wieku produkcyjnym, aby zatrzymać wzrost współczynnika obciążenia demograficznego lub aby zmniejszyć tempo wzrostu tego współczynnika. Poniższe dwie tabele prezentują wyniki tych symulacji: pierwsza – dotyczy zachowania współczynnika obciążenia demograficznego

na poziomie z 2023 r. (39,8%), druga – dotyczy zmniejszenia przyrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę w każdym analizowanym roku.

Tabela 19. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zatrzymanie współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie z 2023 r.

Rok	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do populacji z prognozy demograficznej	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do poprzedniego roku	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski z uwzględnieniem dodatkowej liczby cudzoziemców
		w tysiącach		
2024	40,4%	362,4	362,4	39,8%
2025	40,9%	641,8	279,4	39,8%
2026	41,3%	852,1	210,3	39,8%
2027	41,7%	1 035,5	183,5	39,8%
2028	42,0%	1 241,1	205,6	39,8%
2029	42,5%	1 468,1	227,0	39,8%
2030	42,9%	1 713,8	245,6	39,8%
2031	43,5%	1 998,0	284,2	39,8%
2032	44,1%	2 303,5	305,5	39,8%
2033	44,8%	2 648,9	345,4	39,8%

Tabela 20. Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym, który gwarantowałby zmniejszenie tempa wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę

Rok	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do populacji z prognozy demograficznej	Przyrost liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym w porównaniu do poprzedniego roku	Współczynnik obciążenia demograficznego - populacja Polski z uwzględnieniem dodatkowej liczby cudzoziemców
		w tysiącach		
2024	40,4%	179,7	179,7	40,1%
2025	40,9%	316,2	136,5	40,3%
2026	41,3%	417,9	101,6	40,5%
2027	41,7%	505,7	87,8	40,7%
2028	42,0%	603,2	97,5	40,9%
2029	42,5%	709,8	106,6	41,1%
2030	42,9%	823,9	114,1	41,4%
2031	43,5%	954,2	130,3	41,6%
2032	44,1%	1 092,2	138,1	41,9%
2033	44,8%	1 245,9	153,6	42,3%

Aby współczynnik obciążenia demograficznego pozostał na obecnym poziomie (Tabela 19) w kilku najbliższych latach liczba cudzoziemców w wieku produkcyjnym musiałaby corocznie przyrastać o 200-360 tys., tzn. kilkakrotnie więcej niż obserwujemy w ostatnich latach. Liczba cudzoziemców w 2033 r. musiałaby wynieść 2,65 mln osób, co stanowiłoby 12,6% populacji w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że aby zatrzymać wzrost współczynnika obciążenia demograficznego na obecnym poziomie, w 2033 r. blisko co ósma osoba w wieku produkcyjnym musiałaby być cudzoziemcem. Wydaje się, że jest to mało realne.

Zahamowanie przyrostu współczynnika obciążenia demograficznego o połowę (Tabela 20) wymagałoby wzrostu liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym. W kilku najbliższych latach liczba cudzoziemców w wieku produkcyjnym musiałaby corocznie przyrastać o 100-180 tys., a w 2033 r. musiałaby wynieść prawie 1,25 mln osób, co stanowiło by 5,9% populacji w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że w 2033 r. blisko co siedemnasta osoba w wieku produkcyjnym musiałaby być cudzoziemcem. W 2021 r. liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych wzrosła o 150 tys. osób, a w 2022 r. – o 188 tys. osób, a w 2023 r. - o 65 tys. osób. Na wzrost liczby cudzoziemców w 2022 duży wpływ miała wojna w Ukrainie i spowodowany tym napływ uchodźców z Ukrainy. Biorąc pod uwagę fakt, że 2023 r. nastąpiła zmiana trendu przyrostów liczby cudzoziemców mało realne wydają się w kilku najbliższych latach przyrosty liczby cudzoziemców w wieku produkcyjnym o 100 – 180 tys.

Dynamiczny wzrost współczynnika obciążenia demograficznego w najbliższych latach wynika z wychodzenia z wieku produkcyjnego i wchodzenia w wiek poprodukcyjny osób z wyżu demograficznego lat powojennych. Wyż ten zastępowany będzie na rynku pracy przez niż demograficzny przełomu XX i XXI wieku. Cudzoziemcy przybywający do Polski mogą w pewnym stopniu poprawić sytuację demograficzną, ale nie zahamują niekorzystnych trendów związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

➤ **SYMULACJE WPŁYWÓW SKŁADKOWYCH NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I WYDATKÓW NA EMERYTURY DLA CUDZOZIEMCÓW**

W tej części przedstawiliśmy symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wypłacane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób z obywatelstwem innym niż polskie. Uwzględniliśmy wyłącznie wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne cudzoziemców urodzonych po 1948 r. oraz wydatki na emerytury wg nowych zasad, które byłyby przyznane od 2024 r. cudzoziemcom urodzonym po 1948 r. Z uwagi na to, że trudne do przewidzenia jest jak w przyszłości kształtować będzie się liczba cudzoziemców, którzy będą pracowali w Polsce i będą podlegali z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz z uwagi na przyjęte założenia wyniki przedstawionych projekcji należy traktować jako realizację pewnych scenariuszy. Symulacje przeprowadziliśmy dla następujących scenariuszy:

- **scenariusz I** – od 2024 r. w Polsce nie będzie cudzoziemców, którzy podlegać będą ubezpieczeniom społecznym (scenariusz ten ma pokazywać jakie wydatki na emerytury z FUS byłyby ponoszone w związku z zaciągniętymi do tej pory zobowiązaniami),
- **scenariusz II** – cudzoziemcy, którzy byli ubezpieczeni na koniec 2023 r., będą podlegać ubezpieczeniom społecznym w Polsce do momentu osiągnięcia wieku emerytalnego (nie będzie nowych ubezpieczonych cudzoziemców; scenariusz ten odpowiada sytuacji, w której cudzoziemcy ubezpieczeni obecnie w Polsce pozostaną w ubezpieczeniu w Polsce do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego),
- **scenariusz III** – liczba cudzoziemców od 2024 r. będzie w stałej proporcji do liczby ubezpieczonych (oszacowanej w kohortowym modelu prognostycznym *FUS21*) – proporcja z 2023 r.,
- **scenariusz IV** – liczba ubezpieczonych cudzoziemców w najbliższych pięciu latach (do 2028 r.) będzie rosła w średnim tempie obserwowanym w latach 2021 - 2023, a w następnych latach będzie w stałej proporcji do liczby ubezpieczonych oszacowanej w kohortowym modelu prognostycznym *FUS21*.

W celu wykonania symulacji zbudowaliśmy dedykowany model, który umożliwia prognozowanie wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne oraz wydatków na emerytury wg nowych zasad wypłacane z FUS dla cudzoziemców. Jest to model kohortowy, w którym najmniejszą niepodzielną jednostką jest kohorta wiekowo-płciowa. Symulacji dokonaliśmy przy założeniach makroekonomicznych otrzymanych z Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa

Finansów w październiku 2023 r. oraz przy wykorzystaniu prognozy demograficznej przygotowanej przez Ministerstwo Finansów w 2023 r. dla celów długoterminowych założeń makroekonomicznych. Przyjaliśmy, że wszyscy cudzoziemcy, którzy kiedykolwiek byli/będą ubezpieczeni w Polsce przejdą na emerytury w ustawowym wieku emerytalnym (65 lat dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet).

W scenariuszu I – z uwagi na przyjęte założenie o braku ubezpieczonych cudzoziemców – od 2024 r. nie ma wpływów składkowych od cudzoziemców. W scenariuszu tym wydatki na emerytury cudzoziemców w prognozowanym okresie (2024-2070) stanowią 0,00-0,04% PKB. Oznacza to, że dotychczas zaciągnięte zobowiązania z tytułu pobierania składek na ubezpieczenie emerytalne od cudzoziemców nie będą w przyszłości generowały istotnych wydatków.

W scenariuszu II wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne od cudzoziemców będą stanowiły coraz mniejszy odsetek wszystkich wpływów składkowych – co wynika z założenia przyjętego w tym scenariuszu. Udział ten maleje z 5,71% w 2024 r. do 0,01% w 2070 r. Wydatki na emerytury cudzoziemców w tym scenariuszu rosną i osiągają poziom 0,21% PKB w 2063 roku, a potem maleją do poziomu 0,18% PKB w 2070 r. Również w tym scenariuszu emerytury cudzoziemców nie będą generowały dużych wydatków rocznych (maksymalnie około 3,37% wszystkich wydatków na emerytury z FUS).

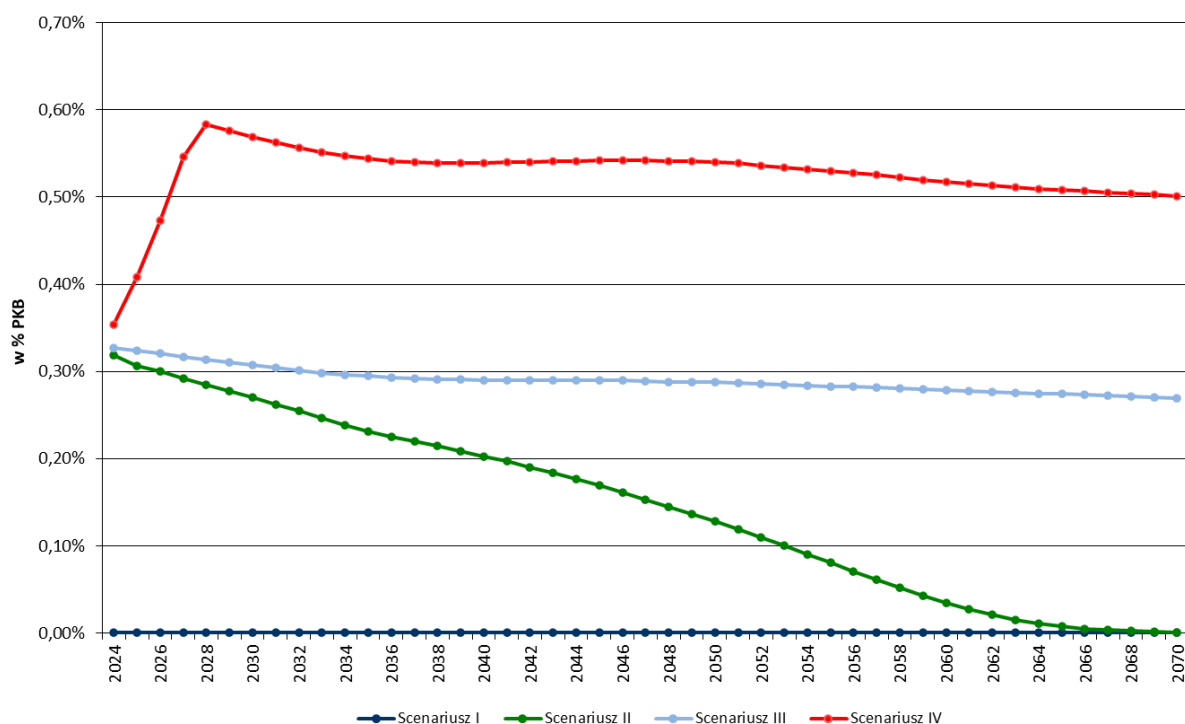
W przypadku scenariusza III wpływy składkowe dla ubezpieczonych cudzoziemców początkowo są zbliżone do wpływów ze scenariusza II. Potem różnica między wpływami w powyższych scenariuszach rośnie. Wynika to z coraz większej różnicy w liczbie ubezpieczonych cudzoziemców między tymi scenariuszami. W scenariuszu III wpływy składkowe dla cudzoziemców stanowią 5,4-5,9% wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne ogółem i w 2070 r. wynoszą 0,27% PKB. Wydatki na emerytury cudzoziemców w tym scenariuszu rosną do 0,18% PKB w 2070 r., a więc również nie zwiększają bardzo istotnie wydatków na wszystkie emerytury z FUS.

Z uwagi na przyjęte w poszczególnych scenariuszach założenia największe wpływy obserwujemy w scenariuszu IV. Wpływy składkowe rosną do 0,58% PKB w 2028 r., po czym utrzymują się na poziomie 0,50-0,58% PKB. Wydatki na emerytury w scenariuszu IV rosną do 0,30% PKB w 2070 r. (około 5,23 % prognozowanych wydatków na emerytury z FUS).

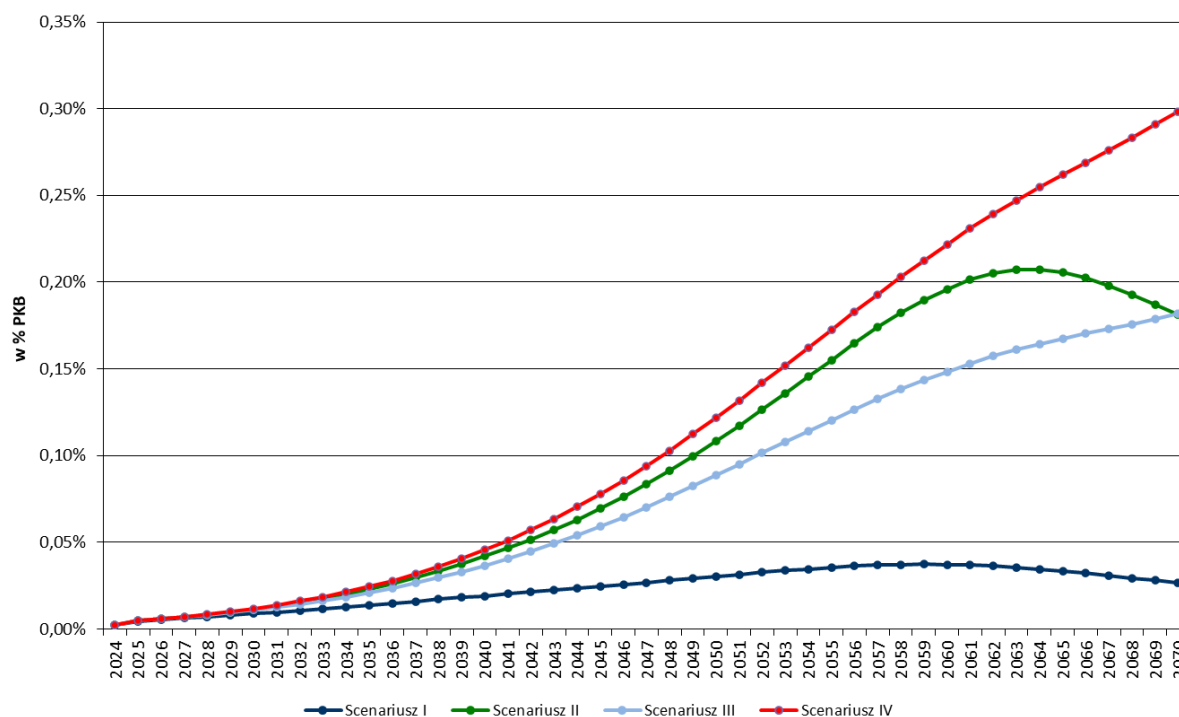
W scenariuszach III oraz IV wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne przez cały prognozowany okres przewyższają wydatki na emerytury dla cudzoziemców. Przy czym stopień pokrycia wydatków na emerytury cudzoziemców wpływami składkowymi od ubezpieczonych cudzoziemców generalnie maleje. Zmniejszanie to obserwujemy także w scenariuszu II. W scenariuszu II wpływy składkowe na ubezpieczenie emerytalne cudzoziemców pokrywają wydatki na emerytury cudzoziemców do 2051 r. Z uwagi na przyjęte założenie w scenariuszu I od 2024 r. nie ma wpływów składkowych od cudzoziemców i dlatego wydatki na emerytury cudzoziemców są większe od zerowych wpływów składkowych od cudzoziemców przez cały prognozowany okres.

Rosnąca liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym będzie powodowała większe wydatki na emerytury. Cudzoziemcy, którzy obecnie pracują w Polsce po osiągnięciu wieku emerytalnego będą uprawnieni do pobierania emerytury. Skala wypłat emerytur dla cudzoziemców w przyszłości zależeć będzie jednak głównie od tego co wydarzy się w przyszłości. Wydatki na emerytury cudzoziemców obliczone wyłącznie ze składek zapisanych obecnie na kontach w bardzo niewielkim stopniu będą zwiększały wydatki na emerytury (scenariusz I). W przypadku dalszego wzrostu liczby cudzoziemców ubezpieczonych w Polsce (scenariusz IV) rosnąć będzie udział wpływów składkowych od cudzoziemców, ale także udział wydatków na emerytury cudzoziemców. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że zmieniająca się liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce może wpływać także na emerytury Polaków. Większa liczba ubezpieczonych oznacza bowiem większe przypisy składek na ubezpieczenie emerytalne, a w konsekwencji również większe wskaźniki waloryzacji składek zapisanych na kontach.

Rysunek 20. Symulacje wpływów składkowych na ubezpieczenie emerytalne dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procencie PKB

Rysunek 21. Symulacje wydatków na emerytury według nowych zasad z FUS dla cudzoziemców (osoby urodzone po 1948 r.) – w procentach PKB

➤ PODSUMOWANIE

Liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce rośnie. Przy czym największy wzrost obserwowany jest od 2016 roku. O ile w latach 2008-2013 udział ubezpieczonych cudzoziemców z krajów UE i spoza UE utrzymywał się na zbliżonym poziomie (odpowiednio 23-25% i 75-77%), to w kolejnych latach rósł udział cudzoziemców spoza UE i w 2023 roku wyniósł 96,5%. Zdecydowana większość cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, to obywatele Ukrainy. Udział ubezpieczonych Ukraińców rósł do grudnia 2018 r. i osiągnął poziom 73,8% wszystkich cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych. Następnie, mimo wzrostu liczby ubezpieczonych obywateli Ukrainy, obserwujemy spadek ich udziału do poziomu 67,3% w grudniu 2023 r.

Większość cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce to mężczyźni (w grudniu 2023 r. 59,6%). W populacji cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym dominują osoby w wieku 20-49 lat (82,9% w grudniu 2023 roku). W porównaniu do ogółu ubezpieczonych, wśród ubezpieczonych cudzoziemców większe są udziały osób młodszych, a mniejsze osób starszych. Największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowią pracownicy (w grudniu 2023 roku 58,8%). Udział pracowników wśród ubezpieczonych cudzoziemców utrzymuje się na poziomie 57-61%. Natomiast udział cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej utrzymuje się na poziomie 30-39%.

Ubezpieczeni cudzoziemcy niewątpliwie poprawiają sytuację finansową ubezpieczeń społecznych w Polsce. Przypis składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od ubezpieczonych cudzoziemców stanowi jednak nadal stosunkowo niewielki procent całego przypisu. Obecnie również kwota wydatków na świadczenia z ubezpieczeń społecznych dla cudzoziemców jest niewielka. Zobowiązania emerytalne (stany kont ubezpieczonych w ZUS) zaciągnięte do grudnia 2023 r. wobec cudzoziemców z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne także stanowią niewielki odsetek wszystkich środków zapisanych na kontach w ZUS. Z uwagi na rosnącą liczbę cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce w przyszłości wydatki na emerytury cudzoziemców będą coraz większe, a skala wypłat emerytur dla cudzoziemców zależeć będzie głównie od tego ilu cudzoziemców będzie pracowało w Polsce w przyszłości.